

UDKAST

Forslag til Lov om socialtilsyn

Kapitel 1 Formål

§ 1. Formålet med denne lov er at sikre, at borgerne gives en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med tilbuddene efter lov om social service. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene.

Kapitel 2 Ansvar og anvendelsesområde

Ansvar for socialtilsynet

§ 2. Inden for hver region har kommunalbestyrelsen i en af kommunerne ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud, jf. § 4. Kommunalbestyrelserne, som varetager denne funktion, benævnes i denne lov socialtilsyn.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i følgende kommuner varetager opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud, jf. § 4, som er beliggende inden for regionen, jf. dog stk. 4:

- 1) Frederiksberg Kommune i Region Hovedstaden.
- 2) Holbæk Kommune i Region Sjælland.
- 3) Faaborg-Midtfyn Kommune i Region Syddanmark.
- 4) Silkeborg Kommune i Region Midtjylland.
- 5) Hjørring Kommune i Region Nordjylland.

Stk. 3. I de kommuner, som varetager opgaven som socialtilsyn, jf. stk. 2, udføres godkendelse af og driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud m.v., jf. § 4, af et af de andre socialtilsyn:

- 1) Socialtilsynet i Region Syddanmark varetager opgaven i Frederiksberg Kommune.
- 2) Socialtilsynet i Region Hovedstaden varetager opgaven i Holbæk Kommune.
- 3) Socialtilsynet i Region Sjælland varetager opgaven i Faaborg-Midtfyn Kommune.
- 4) Socialtilsynet i Region Nordjylland varetager opgaven i Silkeborg Kommune.
- 5) Socialtilsynet i Region Midtjylland varetager opgaven i Hjørring Kommune.

Stk. 4. Private tilbud, som nævnt i § 4, stk. 1, der drives af koncerner eller koncernlignende konstruktioner, hører under socialtilsynet i den region, hvor koncernen har sin hovedadresse.

Stk. 5. Hvert socialtilsyn kan beslutte at oprette én lokal afdeling uden for kommunen, når særlige hensyn til geografiske forhold tilsiger det.

Stk. 6. Social- og integrationsministeren kan fastsætte, at kommunerne nævnt i stk. 2 og 3. skal udskiftes med andre kommuner i samme region, hvis det af særlige årsager skønnes nødvendigt.

§ 3. Socialtilsynet kan beslutte mod betaling af et vederlag, der dækker socialtilsynets omkostninger til udførelsen af opgaven, at tilbyde:

- 1) konsulentbistand og undervisning relateret til socialtilsynets tilsynsfaglige eller socialfaglige viden til en kommune, en region eller et tilbud,
- 2) udførelse af sagsforberedende opgaver til brug for en kommunalbestyrelses eller et regionsråds varetagelse af opgaver i forbindelse med godkendelse af og driftsorienteret tilsyn med tilbud, som ikke er omfattet af socialtilsyn efter denne lov,

- 3) udførelse af sagsforberedende opgaver for et andet socialtilsyn, og
- 4) udførelse af opgaver efter delegation fra den ansvarlige kommunalbestyrelse, jf. lov om social service § 148 a, stk. 4.

Stk. 2. Socialtilsynet skal mod betaling af et vederlag, der dækker socialtilsynets omkostninger til udførelsen af opgaven, tilbyde bistand til at afdække, hvilke plejefamilier eller kommunale plejefamilier, jf. lov om social service § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, der er egnede til at imødekomme et konkret barns eller en konkret ungs behov, jf. lov om social service § 68 b, stk. 2.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om socialtilsynets mulighed for at udføre supplerende opgaver, herunder om betaling af vederlag, jf. stk. 1 og 2.

Anvendelsesområde

§ 4. Socialtilsynet godkender og fører driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud efter følgende bestemmelser i lov om social service:

- 1) plejefamilier og kommunale plejefamilier efter § 66, nr. 1 og 2 i lov om social service,
- 2) døgntilbud m.v. efter § 66, nr. 5 og 6, og §§ 101, 107, 108, 109 og 110 i lov om social service og
- 3) tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, når

- a) hjælpen ydes til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre love, hvor borgeren er visiteret af kommunalbestyrelsen til ophold i boligen,
- b) der er tilknyttet servicearealer til boligerne og hjælpen udgår herfra og ydes af et fast ansat personale,
- c) hjælpen i væsentligt omfang omfatter støtte efter § 85 i lov om social service, og
- d) tilbuddets målgruppe er personer, der har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 2. Socialtilsynet træffer afgørelse om, hvorvidt det konkrete tilbud er omfattet af godkendelse og driftsorienteret tilsyn, jf. stk. 1, nr. 3, eller af § 151 i lov om social service.

Kapitel 3

Socialtilsynets opgaver

Godkendelse

§ 5. Socialtilsynet træffer efter ansøgning afgørelse om godkendelse som generelt egnet af sociale tilbud m.v., jf. § 4, på baggrund af en samlet vurdering af, om tilbuddet opfylder de faglige og økonomiske betingelser for godkendelse, jf. § 6.

Stk. 2. Godkendelsen efter stk. 1 er en betingelse for, at tilbuddet kan indgå i den kommunale forsyning, jf. § 4, stk. 3, i lov om social service.

Stk. 3. Socialtilsynet kan i forbindelse med godkendelsen fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for godkendelsen. Socialtilsynet kan knytte frister til et vilkår.

Stk. 4. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om tilbagekaldelse af godkendelsen af et tilbud, hvis tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse, jf. § 6.

Stk. 5. Godkendelsen bortfalder, hvis tilbuddet ikke har været benyttet til det godkendte formål i en sammenhængende periode på 2 år.

Stk. 6. Socialtilsynet skal i forbindelse med godkendelsen af plejefamilier og kommunale plejefamilier, jf. lov om social service § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, tilbyde plejefamilien et kursus i at være plejefamilie.

Stk. 7. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om godkendelsens tilrettelæggelse og om socialtilsynets forpligtelser i forbindelse med godkendelsen.

§ 6. Det er en betingelse for godkendelse, jf. § 5, af sociale tilbud, jf. § 4, at tilbuddet efter en samlet vurdering har den fornødne faglige kvalitet og økonomiske bæredygtighed.

Stk. 2. Tilbuddenes kvalitet vurderes inden for følgende temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse
- 2) Selvstændighed og relationer
- 3) Målgrupper, metoder og resultater
- 4) Organisation og ledelse
- 5) Kompetencer
- 6) Økonomi
- 7) Fysiske rammer

Stk. 3. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om vurderingen af tilbuddenes faglige kvalitet og økonomiske bæredygtighed, herunder i form af opstilling af kvalitetskriterier og måleindikatorer for hvert af temaerne, jf. stk. 2.

Driftsorienteret tilsyn

§ 7. Socialtilsynet udfører driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud, jf. § 4, for at sikre, at tilbuddene fortsat opfylder de faglige og økonomiske betingelser for godkendelse, jf. § 6. Det driftsorienterede tilsyn har karakter af både kontrol med forholdene i tilbuddet og af dialog med tilbuddet, som skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet.

Stk. 2. Socialtilsynet skal ved varetagelsen af tilsynsopgaven benytte relevante informationskilder, herunder:

- 1) anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i tilbuddet,
- 2) oplysninger fra tilbuddet, herunder tilbuddets seneste årsrapport, jf. § 12, stk. 2,
- 3) oplysninger om tilbuddet fra de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 4) oplysninger fra ansatte og borgere i tilbuddet samt fra andre relevante personer.

Stk. 3. Socialtilsynet skal som led i det løbende driftsorienterede tilsyn besøge alle omfattede tilbud, jf. § 4, mindst én gang om året. Socialtilsynet skal foretage en konkret vurdering af behovet for antal tilsynsbesøg i hvert enkelt tilbud.

Stk. 4. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke forhold der skal inddrages i det driftsorienterede tilsyn.

§ 8. Socialtilsynet skal tilrettelægge tilsynet efter de oplysninger, som socialtilsynet er i besiddelse af om tilbuddet, herunder hvad socialtilsynet har fået oplyst efter § 7, stk. 2.

Stk. 2. Socialtilsynet skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, når forholdene i det enkelte tilbud tilsiger det.

Stk. 3. Socialtilsynet kan i forbindelse med tilsynet træffe afgørelse om at udstede påbud, hvis overholdelse kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse. Socialtilsynet kan knytte frister til et påbud.

Stk. 4. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om, hvornår skærpet tilsyn skal iværksættes, og hvornår påbud skal gives.

§ 9. Socialtilsynet skal udarbejde en årsrapport om kvaliteten af tilbuddene. Rapporten skal indgå i drøftelserne om den rammeaftale på det sociale område og det almene ældreboligområde, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet, jf. § 6 i lov om social service.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke forhold der skal redegøres for i årsrapporten.

§ 10. Hvis socialtilsynet bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud, skal socialtilsynet underrette de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når en sådan underretning er relevant.

§ 11. Socialtilsynet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil et tilbuds personale, beboere, pårørende og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i tilbuddet. Socialtilsynet skal oplyse beboere og ansatte om muligheden for at rette henvendelse til socialtilsynet efter denne bestemmelse.

Stk. 2. Myndigheder og personer, der udøver opgaver vedrørende anonyme henvendelser efter stk. 1, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, er underkastet reglerne om tavshedspligt efter straffelovens §§ 152-152 e. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse.

Stk. 3. Kommunen må ikke over for tilbuddet eller andre oplyse, at kommunen har modtaget en henvendelse efter stk. 1.

Kapitel 4 Tilbuddene

Tilbuddenes oplysningspligt

§ 12. Tilbud, der søger om godkendelse efter § 5, skal til brug for vurderingen af ansøgningen give socialtilsynet de faglige og økonomiske oplysninger om tilbuddet, som socialtilsynet anmoder om.

Stk. 2. Tilbud, der er godkendt efter § 5, skal:

- 1) af egen drift give socialtilsynet oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget,
- 2) efter anmodning give socialtilsynet oplysninger om, hvilke kommuner der har ansvar for at yde hjælp til borgere, der har ophold i tilbuddet, jf. retssikkerhedslovens §§ 9-9 b, og
- 3) efter anmodning give socialtilsynet de oplysninger, som er nødvendige for, at socialtilsynet kan udføre det driftsorienterede tilsyn.

Stk. 3. Tilbud omfattet af § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, der er godkendt efter § 5, skal udarbejde en årlig rapport om tilbuddets virksomhed.

Stk. 4. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om tilbuddenes oplysningspligt efter stk. 1-3.

Tilbuddenes budget

§ 13. Tilbud, som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, der søger om godkendelse eller som er godkendt, skal som grundlag for godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn efter denne lov udarbejde et budget, der skal godkendes af socialtilsynet.

Stk. 2. For private koncerner og koncernlignende konstruktioner, jf. § 2, stk. 4, skal der udarbejdes budget både for de enkelte tilbud og for den samlede koncern, hvoraf bl.a. pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele skal fremgå.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse og godkendelse af budget.

Tilbuddenes regnskaber

§ 14. Tilbud, som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, skal have deres regnskaber revideret af en godkendt revisor. Revisionen af kommunernes og regionernes tilbud udføres af den revision, der er godkendt af statsforvaltningen.

Stk. 2. Ved revisionen efterprøves, om regnskabet er retvisende, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision). Ved revisionen foretages endvidere en vurdering af, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og ved driften af de tilbud, der er omfattet af regnskabet (forvaltningsrevision)

Stk. 3. Tilbuddets revisor, jf. stk. 1, skal på anmodning fra socialtilsynet oplyse om forhold, som er behandlet i forbindelse med revisionen, og som er af betydning for socialtilsynets vurdering af, om betingelserne for godkendelsen er opfyldt. Revisor har desuden pligt til at give socialtilsynet besked, hvis revisor ved revisionen konstaterer forhold, der giver revisor anledning til tvivl om, hvorvidt betingelserne for godkendelsen er opfyldt.

Stk. 4. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om revisionens tilrettelæggelse og indhold.

Tilbuddenes klageadgang

§ 15. Klage over socialtilsynets afgørelser efter denne lov kan påklages efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Tilbuddenes videregivelse af oplysninger

§ 16. Videregivelse af oplysninger fra et tilbud til socialtilsynet kan ske uden samtykke fra borgeren, når videregivelsen er nødvendig for udførelsen af det driftsorienterede tilsyn.

Kapitel 5

Samarbejde, Tilbudsportalen og finansiering

Samarbejde

§ 17. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunikationen mellem socialtilsynet, tilbuddene, kommunerne, regionerne og Socialstyrelsen. Social- og integrationsministeren kan i denne forbindelse fastsætte regler om, at kommunikationen skal foregå digitalt og om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om at undtage tilbud helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

Tilbudsportalen

§ 18. Socialtilsynet skal give oplysninger til Tilbudsportalen, jf. § 14 i lov om social service, om tilbud, der er omfattet af § 4, stk. 1, herunder om:

- 1) godkendelse af tilbud,
- 2) tilbuddets aktuelle status i forhold til godkendelsen, herunder oplysning om eventuelle vilkår, påbud og skærpet tilsyn, og
- 3) resultaterne af udført tilsyn med et tilbud.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om indberetningerne efter stk. 1, herunder om omfattede tilbud.

Finansiering af socialtilsynene

§ 19. Socialtilsynenes drift finansieres af kommunerne efter objektive kriterier, jf. stk. 2, og ved opkrævning af omkostningsbaserede takster for godkendelse og driftsorienteret tilsyn, jf. stk. 3.

Stk. 2. Opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med generelt godkendte plejefamilier og kommunale plejefamilier, jf. § 4, stk. 1, nr. 1, finansieres af kommunerne i hver region, efter objektive kriterier.

Stk. 3. For opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med tilbud efter § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, fastsætter socialtilsynet takster for godkendelse og takster for tilsyn, som opkræves hos de omfattede tilbud. Taksterne differentieres efter tilbuddets størrelse og behovet for tilsyn.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om finansieringen, herunder om opkrævning og beregning af taksterne.

Kapitel 6

Socialstyrelsens opgaver vedrørende socialtilsynene

§ 20. Socialstyrelsen følger løbende praksis i socialtilsynene og foretager herunder stikprøver og understøtter udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med

relevant vejledning og materiale m.v. Socialstyrelsen udarbejder en årlig rapport om socialtilsynenes virksomhed.

Stk. 2. Socialtilsynene skal på anmodning fra Socialstyrelsen tilvejebringe og indsende de oplysninger, som Socialstyrelsen anmoder om.

Kapitel 7

Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

§ 21. Loven træder i kraft den 1. november 2013.

§ 22. Sociale tilbud, der er omfattet af § 4, og som var optaget på Tilbudsportalen ved lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i denne lov inden den 1. januar 2016. Tilbud som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 3, som indgik i den kommunale forsyning ved lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i denne lov inden den 1. januar 2016,

Stk. 2. Sociale tilbud, der er omfattet af § 4, er underlagt driftsorienteret tilsyn, jf. § 7, fra lovens ikrafttræden. Det driftsorienterede tilsyn med tilbud nævnt i § 4, stk. 1, nr. 3, påhviler dog den stedlige kommune efter § 151 i lov om social service, indtil socialtilsynet har truffet afgørelse om, hvorvidt det konkrete tilbud er omfattet af lov om socialtilsyn, jf. § 4, stk. 2. Den besigtigelse, der finder sted i forbindelse med godkendelse af tilbud efter reglerne i denne lov, i perioden fra lovens ikrafttræden indtil den 1. januar 2016, opfylder kravet om mindst ét årligt tilsynsbesøg efter § 7, stk. 3, i det pågældende år.

§ 23. Kommunerne nævnt i § 2, stk. 2, overtager pr. 1. november 2013 det personale, som i regionen eller i kommunerne i regionen udelukkende eller overvejende er beskæftiget med varetagelse af opgaver, som overføres til kommunerne nævnt i § 2, stk. 2,

Stk. 2. Principperne i lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse finder anvendelse på personale, der overtages af kommunerne nævnt i § 2, stk. 2, efter stk. 1.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund for lovforslaget
 - 1.1. Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn
 - 1.2. Mere systematisk inddragelse af viden
 - 1.3. Borgerne i centrum
 - 1.4. Omfattede tilbud
 - 1.5. Forbedret styring af økonomien
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Mere systematisk inddragelse af viden
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Borgerne i centrum
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.4. Omfattede tilbud
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.5. Forbedret styring af økonomien
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Overvejelser og den foreslåede ordning
3. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet
6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Høring
11. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

1. Indledning og baggrund for lovforslaget

Når samfundet påtager sig et ansvar for at støtte udsatte børn og voksne eller borgere med handicap, har de ansvarlige myndigheder også en særlig forpligtelse til at sikre, at disse børn, unge og voksne får en indsats af høj kvalitet, og at de trives. Botilbuddene, opholdsstederne, døgninstitutionerne, plejefamilierne og de øvrige tilbud for samfundets mest udsatte borgere skal bidrage til at skabe en reel og positiv forskel for de mennesker, som bor der.

Det er ikke altid tilfældet i dag. Der har været for mange eksempler på sociale døgntilbud, som modtager borgere, som tilbuddene ikke har kompetencerne til at hjælpe, eller som opkræver en betaling, som viser sig ikke at stå i rimeligt forhold til den indsats, som tilbuddet kan levere. Der har også været eksempler på gode tilbud, som er groet fast i en forældet pædagogik, fordi de ikke er blevet udfordret på deres pædagogiske tilgang og dermed ikke har udviklet sig.

Det har kunnet lade sig gøre, fordi godkendelsen af og tilsynet med de sociale døgntilbud ikke altid har haft det fornødne høje faglige niveau og den systematik, som er en forudsætning for, at tilsynet kan kontrollere og bidrage til at udvikle tilbuddene.

Det er vigtigt, at tilsynet altid kan udfordre tilbuddene på deres pædagogiske tilgang, på deres behandling af borgerne og på deres styringsmæssige forhold som f.eks. økonomien. Tilsynet skal altid være to skridt foran. Det kræver en reform, der indeholder markante ændringer.

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti indgik på den baggrund i oktober 2012 aftale om "Et Nyt Socialtilsyn". Partierne ønsker med aftalen, at der skal ske grundlæggende ændringer af godkendelsen af og tilsynet med de sociale tilbud m.v. Partierne er enige om, at der skal stilles langt højere krav til den faglige kvalitet af de tilbud, som huser de mest udsatte borgere. Desuden skal der sikres en større professionalisme samt uafhængighed i tilsynet.

Dette lovforslag udmønter sammen med forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.) aftalen om "Et Nyt Socialtilsyn".

1.1. Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn

Det er en kompleks og krævende opgave – og et stort ansvar – at godkende og føre tilsyn med de tilbud, hvor nogle af samfundets allersvageste bor. Opgaven består både i at kontrollere, at borgerne behandles ordentligt, og at der ikke foregår snyd med eller misbrug af offentlige midler på stedet. Men opgaven består også i at bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene.

De personer, som fører tilsyn med tilbuddene, skal derfor have en stærk faglig indsigt i blandt andet økonomi, jura, pædagogik og sociale metoder. I mange kommuner er der i dag alene få tilbud og dermed få tilsynsførende. Derfor kan det være vanskeligt for den enkelte kommune at sørge for, at alle disse kompetencer er til stede i tilsynet. For at sikre at der bliver høj og ensartet kvalitet i godkendelses- og tilsynsopgaven i forhold til tilbud i hele landet, er der brug for væsentligt større tilsynsenheder end i dag.

I dag driver kommunerne egne tilbud samtidig med, at de skal føre tilsyn med både egne og private tilbud. Dette kan være problematisk, da der dermed ikke er uaf-

hængighed i opgaveløsningen. Der er brug for en højere grad af uvildighed – i forhold til såvel private som kommunale og regionale tilbud.

1.2. Mere systematisk inddragelse af viden

Sociale døgntilbud huser mange forskellige målgrupper og har meget forskellige størrelser. Ikke desto mindre bør der for alle tilbud kunne stilles krav om, at de har en professionel tilgang, og at de formår at sikre, at borgeren trives og helst forbedrer borgerens situation. Og alle tilbud skal også løbende opdatere deres viden og udvikle deres kompetencer.

Der findes mange gode tilbud i Danmark, som leverer fremragende socialt arbejde, og partierne ønsker at skabe de bedst mulige rammer for, at disse tilbud kan udvikles til at blive endnu bedre. Samtidig skal det sikres, at de tilbud, som ikke er gode nok, lukkes. Kvaliteten skal højnes ved at stille krav til tilbuddene og gøre det klart, hvad der forventes af dem.

1.3. Borgerne i centrum

Kvaliteten af et tilbud er i sidste ende kendetegnet ved, i hvor høj grad tilbuddet formår at forbedre borgerens situation og bidrage til borgerens trivsel. I dag er der ikke krav om, at tilsynet skal høre beboere og pårørende i forbindelse med et tilsynsbesøg. Samtaler med borgerne og trivselsvurderinger kan imidlertid være væsentlige bidrag til at afdække svigt og til at udvikle kvaliteten.

Det sker desværre, at bekymrende oplysninger ikke videregives fra de anbringende kommuner til driftstilsynet. Der har f.eks. været sager, hvor anbringende kommuner har fjernet børn fra anbringelsessteder på grund af problemer, uden at den tilsynsførende kommune er blevet underrettet.

Endvidere er det problematisk, at et tilsynsbesøg kun giver et øjebliksbillede af tilbuddets situation, hvor mange udsatte borgere måske ikke tør give udtryk for kritik af det personale, som de er dybt afhængige af.

Der skal derfor sikres et langt større fokus på borgeren i det driftsorienterede tilsyn med tilbuddene bl.a. ved at stille krav om, at borgerne høres og ved at skabe mulighed for anonym henvendelse til tilsynsmyndighederne.

1.4. Omfattede tilbud

I dag er der kun krav om godkendelse af nogle af døgntilbuddene til udsatte børn og voksne og til borgere med handicap. Der er for eksempel ikke krav om godkendelse af længerevarende botilbud til voksne, selvom der kan være tale om beboere med svære og komplekse problemer. Der er desuden ikke krav om godkendelse af kommunale og regionale tilbud. Endelig er der ikke krav om godkendelse, hvis en kommune benytter samtlige pladser i et tilbud. Det bør imidlertid ikke gøre nogen forskel for borgerne, hvilket tilbud de bor i. De bør opleve, at der stilles samme høje krav til kvaliteten.

1.5. Forbedret styring af økonomien

Det er afgørende, at tilbud til udsatte borgere og borgere med handicap har en bæredygtig økonomi. Hvis et tilbud bukker under af økonomiske årsager, har det ikke kun konsekvenser for de ansatte, men i høj grad også for de borgere som må flytte fra tilbuddet. Der er derfor behov for større gennemsigtighed omkring økonomien i tilbuddene.

Efter de eksisterende regler tager den økonomiske del af godkendelsen og tilsynet udgangspunkt i en godkendelse af tilbuddets samlede budget, fordi tilbuddets takster beregnes med udgangspunkt heri. Hvis der skal opnås større gennemsigtighed i forhold til tilbuddenes økonomi, kan budgettet dog ikke stå alene som styringsredskab.

Det nuværende regelsæt er samtidig uklart i forhold til, hvilke krav der kan stilles til

tilbuddets konkrete økonomiske dispositioner, og kommunerne forvalter reglerne meget forskelligt. Det er derfor vanskeligt for de private tilbud at tilrettelægge en fornuftig økonomistyring, som muliggør opsparing til udviklingsaktiviteter og henlæggelser til sikring af, at krav fra tredjemand altid kan indfries.

Det foreslås derfor at ændre reglerne, så det i højere grad sikres, at der stilles relevante krav til tilbuddene, som sikrer gennemsigtighed med økonomien, økonomisk soliditet og sammenhæng mellem pris og kvalitet.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Ansvaret for og indholdet af godkendelse af og driftsorienteret tilsyn med tilbud på det sociale område

Det følger af lov om social service (serviceloven) § 4, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven, og at kommunalbestyrelsen kan opfylde sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved at samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Det følger af servicelovens § 14, stk. 2, at alene tilbud, som er registreret på Tilbudsportalen, kan indgå i kommunalbestyrelsens forsyning, jf. lovens § 4, stk. 2.

Endvidere følger det af servicelovens § 14, stk. 3, at private tilbud efter lovens § 66, nr. 5 (opholdssteder for børn og unge), § 101 (ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud for voksne) og § 107 (midlertidige botilbud til voksne) alene kan registreres på Tilbudsportalen, hvis den stedlige kommunalbestyrelse har truffet afgørelse om optagelse på Tilbudsportalen som generelt egnet. Med udtrykket "stedlig kommunalbestyrelse" henvises til den kommune, hvor tilbuddet er beliggende.

Af bekendtgørelse nr. 1580 af 16. december 2010 om Tilbudsportalen samt om godkendelse af og tilsyn med visse private tilbud følger det, at optagelsen på Tilbudsportalen som generelt egnet har karakter af en godkendelse.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 19, at kommunalbestyrelsen for private tilbud efter § 66, nr. 5 (opholdssteder for børn og unge), § 101 (ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud for voksne) og § 107 (midlertidige botilbud til voksne) skal godkende tilbuddets pædagogiske metode og målsætning for det pædagogiske arbejde i forhold til tilbuddets målgruppe, og at den pædagogiske metode og målsætning skal fremgå af godkendelsen.

I forhold til opholdssteder for børn og unge, jf. servicelovens § 66, nr. 5, er kravene til det pædagogiske arbejde i servicelovens § 142, stk. 7 uddybet således, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet i forbindelse med afgørelse om optagelse på Tilbudsportalen af sådanne tilbud skal foretage en vurdering af, om opholdsstedets pædagogiske målsætninger og metoder gør opholdsstedet generelt egnet til at opfylde målgruppens behov, herunder behov for nære stabile relationer til voksne, opbygning af sociale relationer og netværk, skolegang, sundhed, trivsel og forberedelse til et selvstændigt voksenliv.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 20, at kommunalbestyrelsen godkender tilbuddets fysiske rammer.

Endelig fremgår det af bekendtgørelsens § 21, at kommunalbestyrelsen skal godkende tilbuddets budget, herunder at det afspejler aktiviteterne på stedet og giver mulighed for den fornødne kvalitet i forhold til prisen og den kreds af brugere, som stedet ønsker at modtage.

Det følger af servicelovens § 142, stk. 1, at plejefamilier og kommunale plejefamilier, jf. § 66, nr. 1 og 2, skal være godkendt af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune som generelt egnede eller af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune som konkret egnede i forhold til et eller flere nærmere angivne børn og unge. Der er ikke i lov eller bekendtgørelse angivet nærmere om godkendelsen af plejefamilier. Det bemærkes, at bemyndigelsesbestemmelsen i servicelovens § 142, stk. 10 og 11 og § 143 til at fastsætte nærmere regler herom ikke er udnyttet.

En godkendelse er en afgørelse i forvaltningslovens forstand og skal derfor opfylde de almindelige forvaltningsretlige krav til afgørelser, herunder med hensyn til begrundelse, partshøring og klagevejledning.

Af bekendtgørelsens § 11 fremgår det, at godkendelsen af private tilbud efter servicelovens § 66, nr. 5 (opholdssteder for børn og unge), § 101 (ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud for voksne) og § 107 (botilbud til midlertidige ophold til voksne) skal meddeles i en skriftligt begrundet afgørelse og skal angive, hvilke målgrupper opholdsstedet, botilbuddet eller behandlingstilbuddet er egnet til og antallet af pladser.

En afgørelse om godkendelse eller afslag på godkendelse kan påklages efter de almindelige regler i retssikkerhedslovens kapitel 10.

Det følger af retssikkerhedslovens § 16, at kommunalbestyrelsen har pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses, og at tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde, opgaven udføres på.

I servicelovens § 148 a er denne tilsynsforpligtelse uddybet i forhold til, at den stedlige kommunalbestyrelse skal føre et *generelt driftsorienteret tilsyn* med tilbudets personale, bygninger og økonomi, herunder om grundlaget for afgørelse efter lovens § 14, stk. 2, om optagelse af visse private tilbud på Tilbudsportalen fortsat består. Om kravene hertil se ovenfor. Der skal ikke føres et driftsorienteret tilsyn med tilbud, hvor en kommunalbestyrelse eller et regionsråd benytter samtlige pladser i tilbuddet, jf. servicelovens § 148 a, stk. 3.

Der er ikke i loven opstillet en definition på et tilbud, men af formuleringen af § 148 a kan det udledes, at det må stilles som krav, at tilbuddet har en driftsorganisation, hvilket for eksempel kan indebære fast ansat personale, bygninger, hvor flere borgere med ensartede problematikker bor, et serviceareal m.v.

Det følger af servicelovens § 5, stk. 7, at regionsrådet skal føre tilsyn med de tilbud, som regionsrådet har etableret.

Det følger desuden af servicelovens § 148, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter loven, jf. retssikkerhedslovens §§ 9-9 b, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om. Endvidere følger det af bestemmelsens stk. 2, at kommunen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål – det *personrettede* tilsyn.

At godkende og føre driftsorienteret og personrettet tilsyn er en myndighedsopgave. Dette indebærer, at opgaven ikke kan udliciteres til private eller til andre myndigheder uden særskilt lovhjemmel. En sådan hjemmel findes ikke. Det er derfor alene det sagsforberedende arbejde, der ikke har karakter af myndighedsudøvelse, som kommunerne kan udlicitere i forbindelse med sådanne opgaver.

2.1.1.2. Tilrettæggelsen af godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn

Det følger af servicelovens § 148 a, stk. 2, 2. pkt., at det driftsorienterede tilsyn med opholdssteder og døgninstitutioner, jf. lovens §§ 66, nr. 5 og 6, skal omfatte

mindst et uanmeldt tilsynsbesøg om året. Der er ikke herudover fastsat nærmere regler om, hvordan tilsynet skal tilrettelægges, herunder om hyppigheden af tilsynsbesøg.

Det fremgår af § 24 i bekendtgørelse nr. 1580 af 16. december 2010 om Tilbudsportalen samt om godkendelse af og tilsyn med visse private tilbud, at en kommune kan bringe en godkendelse af et af de tilbud, der i dag er omfattet af et godkendelseskrav til ophør, når kommunalbestyrelsen finder, at forholdene i tilbuddet er væsentligt ændret i forhold til godkendelsesgrundlaget.

2.1.1.3. Betaling for godkendelsen og tilsynet

Det fremgår af servicelovens § 149, at kommunalbestyrelser og regionsråd fastsætter en tilsynstakst på baggrund af de gennemsnitlige omkostninger ved gennemførelsen af tilsynet.

Tilsynstaksten opkræves hos de tilbud, der er omfattet af det driftsorienterede tilsyn. Tilbuddene indregner tilsynstaksten som en omkostning, når de selv beregner takst/pris, så udgiften i sidste ende betales af de visiterende kommuner.

Der betales ikke for godkendelse.

2.1.1.4. Central kontrol med og understøttelse af godkendelses- og tilsynsopgaven

Det følger af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven) § 76 og bekendtgørelse nr. 930 af 17. september 2012 om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsbekendtgørelsen) § 40, at Ankestyrelsen har pligt til på landsplan at koordinere, at afgørelser, som kan indbringes for Ankestyrelsen, de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene, træffes i overensstemmelse med lovgivningen.

Ankestyrelsen følger praksis i kommunerne, jobcentrene, de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene og vejleder om ankeinstansernes praksis.

Endvidere følger det af retssikkerhedsbekendtgørelsens § 41, at Ankestyrelsen som led i den praksiskoordinerende opgave gennemgår en række ensartede typer af sager i forhold til gældende ret, som fastlagt ved lov, bekendtgørelser og landsdækkende praksis og af retssikkerhedslovens § 77, at Social- og Integrationsministeriet kan anmode Ankestyrelsen om at gennemgå kommunalbestyrelsernes eller nævnenes afgørelser.

Endelig har Socialstyrelsen, der er en styrelse under Social- og Integrationsministeriet, blandt andet til opgave at understøtte, at lovgivningen implementeres i kommunerne.

2.1.2. Overvejelser og forslagens indhold

2.1.2.1. Ansvar for og indholdet af godkendelse af og driftsorienteret tilsyn med tilbud på det sociale område

Som det fremgår ovenfor under afsnit 2.1.1.1, kræver opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud en bred vifte af specialistkompetencer inden for blandt andet økonomi, jura, socialfaglige metoder og målgruppe-specifik viden.

Det kan derfor være vanskeligt for den enkelte kommune at oppebære den nødvendige vifte af specialistkompetencer, som opgaven med godkendelse og driftsorienteret tilsyn forudsætter. Manglende specialistkompetencer i de enkelte kommuner kan være et særligt problem for tilsynet med de mere specialiserede tilbud, som der kun er få af i hver region.

Der er i dag stor forskel på, hvordan opgaven tilrettelægges og udføres i de enkelte kommuner. Det betyder, at der er forskel i de krav, som stilles til tilbuddene og dermed til den indsats, som borgerne tilbydes, alt efter hvor i landet de bor.

På den baggrund foreslås det i § 2, at opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale døgntilbud fremover skal samles i væsentligt større enheder, der giver mulighed for at oppebære de nødvendige specialistkompetencer. Det foreslås, at opgaven fremover skal varetages af fem kommuner, én i hver region. Kommunalbestyrelserne, som varetager denne funktion, benævnes i denne lov *socialtilsyn*.

Socialtilsynene får ansvaret for at godkende og føre tilsyn med tilbuddene beliggende i regionen med undtagelse af tilbuddene beliggende i egen kommune, jf. nedenfor. Formålet er at sikre bedre kvalitet i de sociale tilbud omfattet af loven gennem en mere systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af godkendelses og tilsynsopgaven.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen i de fem udpegede kommuner får ansvaret for at godkende og føre tilsyn med de sociale tilbud og således har både myndighedsansvaret og det politiske ansvar for opgavernes udførelse. Det indebærer bl.a., at kommunalbestyrelsen i de udpegede kommuner får ansvaret for beslutninger om budget for varetagelsen af opgaven og dermed om tilsynets serviceniveau, fastsættelse af en tilsynstakst, tilrettelæggelse af tilsynets praksis, beslutning om særlige fokusområder og udarbejdelse af tilsynets årsrapport, jf. nedenfor.

Det personrettede tilsyn, jf. servicelovens § 148, forbliver i den kommune, som har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. retssikkerhedslovens §§ 9 – 9 b.

Som det fremgår af afsnit 2.1.1.1. kan samme kommunalbestyrelse i dag have ansvaret for både at drive egne tilbud, for at godkende private tilbud, for at føre et driftsorienteret tilsyn med egne og private tilbud og for at visitere borgere til disse tilbud.

Det kan medføre en risiko for uheldig interessesammenblanding, da kommunerne kan stille strengere krav til private tilbud, end de gør til egne tilbud, og da hensynet til at få placeret en borger i et tilbud kan vægtes højere end hensynet til at stille krav til tilbuddets faglige indhold. Der bør ikke kunne sås tvivl om kommunernes motivation i forbindelse med de kvalitetskrav, som stilles til tilbud for nogle af samfundets mest udsatte borgere. Samtidig er det vigtigt at få friske og uvildige øjne på kommunernes og regionernes egne tilbud, så der fortløbende stilles samme høje krav til de kommunale og regionale tilbud som til de private tilbud.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 2, stk. 3, at socialtilsynene ikke kan godkende eller føre driftsorienteret tilsyn med tilbud beliggende i egen kommune, men at et andet af de 5 socialtilsyn skal føre tilsyn med disse tilbud.

Opgaven med at godkende og føre tilsyn påhviler i dag den enkelte kommune, og der er stor forskel på, hvordan kommunerne har organiseret arbejdet. Der er derfor ikke konkrete oplysninger om, hvor mange ressourcer og medarbejdere de enkelte kommuner bruger på opgaven i dag. Med lovens vedtagelse vil de ansatte i de enkelte kommuner blive overflyttet til de kommuner, som udpeges til at varetage godkendelse og tilsyn. Herved kan der etableres større enheder, som vil kunne besidde ekspertise inden for både jura, økonomi, viden om målgrupperne i tilbuddene, pædagogik samt socialfaglig og tilsynsfaglig metode. Det skønnes, at hvert socialtilsyn vil beskæftige ca. 50-60 medarbejdere.

For at tage hensyn til, at de geografiske afstande i visse tilfælde vil være ganske store, foreslås det i lovforslagets § 2, stk. 5, at hvert socialtilsyn gives mulighed for at etablere maksimalt ét afdelingskontor i en anden kommune, når særlige geografiske hensyn taler for det. Herved balanceres hensynet til dels at opretholde faglig bæredygtighed og ensartethed i opgaveløsningen med hensynet til, at de geografiske afstande kan være store. Afdelingskontorer vil ledelsesmæssigt og organisatorisk skulle høre under hovedkontoret, da høj faglighed ikke bare er et spørgsmål om formelle kompetencer hos de enkelte medarbejdere, men om klar og entydig

ledelse, og om at der gives både formel og praktisk mulighed for at indgå i et fagligt fællesskab.

Det foreslås, at socialtilsynene mod betaling af et vederlag, der dækker deres omkostninger, vil kunne tilbyde andre kommuner og regioner at udføre visse opgaver i relation til tilsynsopgaver. Herved kan de øvrige kommuner og regioner benytte sig af ekspertisen i socialtilsynene efter behov. Det foreslås i lovforslagets § 3, at socialtilsynene kan yde konsulentbistand og undervisning til kommuner, regioner og tilbud, udføre sagsforberedende opgaver til brug for en anden kommunalbestyrelses eller regionsråds varetagelse af opgaver i relation til godkendelse og tilsyn med tilbud, der ikke er omfattet af denne lov, og endelig efter delegation fra andre kommuner udføre opgaver med driftsorienteret tilsyn med tilbud, som ikke er omfattet af socialtilsyn efter denne lov.

Endelig foreslås det i lovforslagets § 9, at socialtilsynene årligt skal udarbejde en årsrapport om kvaliteten af tilbuddene inden for deres tilsynsområde. Årsrapporten kan bl.a. indgå i drøftelserne om en rammeaftale på det sociale område og det almene ældreboligområde, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet. Kommunerne vil således med baggrund i årsrapporten kunne drøfte udviklingsbehov og tilbudskapacitet.

2.1.2.2. Tilrettelæggelsen af godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn

Som det fremgår ovenfor i afsnit 2.1.1.2, er der meget få krav til, hvilke hensyn der skal inddrages i forbindelse med godkendelsen af og tilsynet med tilbuddene, og til hvordan godkendelsen og tilsynet i øvrigt skal tilrettelægges. Blandt andet af denne årsag findes der i dag i kommunernes en meget forskelligartet praksis både med hensyn til, hvilke krav der stilles til tilbuddene, og til hvilke kilder til information og hensyn der inddrages i godkendelsen og tilsynet. Dette medfører usikkerhed for både kommuner, tilbud og borgere.

Tilsynsopgaven består i at indsamle information og vurdere denne information med henblik på at kunne vurdere kvaliteten i og (for visse tilbud) økonomien bag et tilbud. Det foreslås derfor i lovforslagets § 7, stk. 4, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at opstille nærmere regler om, hvilke kilder til information, kommunen skal anvende i forbindelse med en afgørelse om godkendelse og tilsyn, og hvilke hensyn, der skal indgå heri, herunder om anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, oplysninger fra tilbuddet, de anbringende kommuner og beboere, ansatte og pårørende.

Det er i den forbindelse nødvendigt, at der foretages tilsynsbesøg i tilbuddene, med henblik på at påse de faktisk forhold i tilbuddene, herunder ved at tale med beboere, ansatte m.v. og at besigtige de fysiske rammer. Der er i dag tilbud, som ikke har været underlagt et tilsynsbesøg i flere år. Det vurderes ikke muligt at føre et tilstrækkeligt tilsyn med tilbud uden at være fysisk til stede i tilbuddet mindst en gang årligt. Det foreslås på den baggrund i lovforslagets § 7, stk. 3, at der stilles krav om mindst et årligt driftsorienteret tilsynsbesøg i alle tilbud omfattet af loven.

Der er i dag i praksis tvivl om, hvorvidt der kan føres uanmeldte tilsynsbesøg med øvrige sociale døgntilbud, herunder med plejefamilier. Det foreslås derfor at indføre en klar hjemmel til at aflægge også de øvrige sociale tilbud sådanne besøg.

Et tilsynsbesøg er alt andet lige alene et øjebliksbillede af forholdene i et tilbud. Til brug for vurdering af et tilbud er der derfor behov for flere kilder til information. Det foreslås derfor at fastsætte nærmere regler om, hvilke kilder til information der skal inddrages i forbindelse med et tilsyn, herunder skriftligt materiale fra tilbuddet, oplysninger fra de anbringende kommuner m.v.

Der er i dag i nogle kommuner og blandt tilbuddene tvivl om, hvilke reaktionsmuligheder en kommune har, hvis den i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud. Det foreslås på den baggrund i

lovforslagets § 8 at tydeliggøre, at en kommune, i forbindelse med godkendelsen af et tilbud, kan fastsætte vilkår, hvis overholdelse er en betingelse for fortsat godkendelse. Det foreslås ligeledes i lovforslagets § 8, at et tilbud i forbindelse med det løbende driftsorienterede tilsyn kan gives et påbud, hvis overholdelse er en betingelse for fortsat godkendelse, og at der kan knyttes frister til vilkår og påbud.

Som det fremgår af afsnit 2.1.1.2, kan en godkendelse af tilbud i dag alene bringes til ophør, når kommunalbestyrelsen finder at forholdene i tilbuddet er væsentligt ændrede i forhold til godkendelsesgrundlaget. Dette betyder som udgangspunkt, at en godkendelse af ældre dato ikke kan tilbagekaldes, uanset om de pædagogiske metoder, som anvendes, må opfattes som uegnede til målgruppen efter den aktuelle viden. Det foreslås derfor i lovforslagets § 5, stk. 4, at en godkendelse skal kunne bringes til ophør, hvis betingelserne for godkendelse ikke længere er til stede. Det vil f.eks. efter en konkret vurdering kunne være tilfældet, hvis ny viden betyder, at en bestemt metode ikke længere kan anses for at være egnet til målgruppen.

2.1.2.3. Betaling for godkendelsen og tilsynet

Det fremgår af aftalen om et nyt socialtilsyn, at de nye socialtilsyn skal takstfinansieres som i dag. Det er forudsat, at taksten som i dag skal opkræves hos de omfattede tilbud, som kan indregne deres udgift i den takst, som de opkræver hos de visiterende kommuner.

De eksisterende tilsynstakster dækker dog kun en del af de opgaver, som i dag varetages af de enkelte kommuner, og som fremover kommer til at ligge i socialtilsynet. Hvor tilsynstaksten i dag alene dækker kommunernes arbejde med det driftsorienterede tilsyn, foreslås det i lovforslagets § 19, at socialtilsynet fremover også skal have sit arbejde med at godkende tilbud særskilt finansieret.

Hertil kommer, at plejefamilier ikke på samme måde som andre døgntilbud har mulighed for at indregne tilsynstaksten i en pladspris og opkræve den hos de anbringende kommuner, fordi plejefamilierne betales med vederlag.

Det foreslås derfor, at finansieringen af socialtilsynenes opgaver fremover sker i en kombination af objektiv finansiering og takstfinansiering. Det fastsættes, at en del af socialtilsynets funktion finansieres objektivt af de kommuner, den pågældende kommunalbestyrelse udfører socialtilsyn i, efter andel af 0-22 årige.

Den objektive del skal dække opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med plejefamilier og kommunale plejefamilier.

Socialtilsynenes opgaver i forhold til de øvrige tilbud foreslås finansieret ved fastsættelse og opkrævning af takster for henholdsvis godkendelse og driftsorienteret tilsyn, som opkræves hos de omfattede tilsyn. Taksterne fastsættes af socialtilsynene og drøftes i forbindelse med de årlige rammeaftaler. Taksterne differentieres efter tilbuddenes karakter og størrelse samt efter tilsynets intensitet. Det vil bl.a. sige, at der skal fastsættes og opkræves en forhøjet takst, når der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn.

2.1.2.4. Central understøttelse af godkendelses- og tilsynsopgaven

Det er helt afgørende for både samfundet og den enkelte borger, at den indsats, som ydes i sociale tilbud, er af en høj kvalitet. Det er derfor vigtigt at sikre, at de kommuner, som skal godkende og føre tilsyn med tilbuddene, har de nødvendige rammer og redskaber til at varetage opgaven på bedst mulig vis.

Samtidig er det vigtigt, at der sker en koordinering af opgaveløsningen i de fem socialtilsyn, så det sikres, at hver af de fem kommuner ikke alle skal opfinde deres egne tilgange til opgaven.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 20, at Socialstyrelsen skal varetage en 'audit-funktion', der blandt andet løbende skal følge udførelsen af socialtilsynet i kommunerne og understøtte socialtilsynene med vejledning og redskaber og materialer af relevans for varetagelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven. Desuden skal Socialstyrelsen udarbejde en årlig rapport om udførelsen af socialtilsynet i kommunerne.

2.2. Mere systematisk inddragelse af viden

2.2.1. Gældende ret

Der er i dag krav om, at de kommuner, som fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddene, skal indberette en række oplysninger til Tilbudsportalen om tilbuddene. Kravene findes i § 7 og i bekendtgørelse nr. 1580 af 16. december 2010 om Tilbudsportalen samt om godkendelse af og tilsyn med visse private tilbud, og drejer sig blandt andet om tilbuddets målgrupper, behandlingsmetoder m.v. Det følger af bekendtgørelsens § 8, at tilbuddet ikke har krav på, at andre oplysninger end de, der er nævnt af bestemmelsen, skal fremgå af Tilbudsportalen.

Der er i dag teknisk mulighed for, at de tilsynsrapporter, som kommunerne udarbejder for de enkelte tilbud i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn, kan lægges på Tilbudsportalen, men der er ikke krav om det.

Som det fremgår af afsnittene 2.1.1. og 2.1.2 er der i dag ganske få retningslinjer for kravene til og dermed bedømmelsen af tilbuddene.

Der fremgår af servicelovens formålsbestemmelse i § 1, at formålet med loven bl.a. er:"

- 1) *at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer,*
- 2) *at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og*
- 3) *at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer."*

Det fremgår endvidere, at formålet med hjælpen "er at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten."

Det følger af servicelovens § 46, der er formålsbestemmelsen for kapitel 10 om særlig støtte til børn og unge, at "*formålet med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende.*" Det fremgår endvidere, at "*støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste og skal have til formål at*

- 1) *sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk,*
- 2) *sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at indgå i sociale relationer og netværk,*
- 3) *understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse,*
- 4) *fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel og*
- 5) *forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv."*

Det følger af servicelovens § 76, at efterværn (særlig støtte til unge fra det fyldte 18 til 22 år), skal "*bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse og herunder have fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold, f.eks. anskaffelse af selvstændig bolig.*"

Det følger af servicelovens § 81, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Det følger endvidere, at formålet med indsatsen er:

- 1) *"at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres,*
- 2) *at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder,*
- 3) *at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og*
- 4) *at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov."*

Det fremgår af § 19 i bekendtgørelsen om Tilbudsportalen, at kommunalbestyrelsen for private tilbud efter servicelovens § 66, nr. 5 (opholdssteder for børn og unge), § 101 (ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud for voksne) og § 107 (midlertidige botilbud til voksne) skal godkende tilbuddets pædagogiske metode og målsætning for det pædagogiske arbejde i forhold til tilbuddets målgruppe, og at den pædagogiske metode og målsætning skal fremgå af godkendelsen.

I forhold til opholdssteder for børn og unge, jf. § 66, nr. 5, er det i servicelovens § 142, stk. 7, uddybet, at ved afgørelse om optagelse på Tilbudsportalen af sådanne tilbud, skal kommunalbestyrelsen eller regionsrådet foretage en vurdering af, om opholdsstedets pædagogiske målsætninger og metoder gør opholdsstedet generelt egnet til at opfylde målgruppens behov, herunder behov for nære stabile relationer til voksne, opbygning af sociale relationer og netværk, skolegang, sundhed, trivsel og forberedelse til et selvstændigt voksenliv.

Derudover er der ikke fastsat nærmere regler om, hvad kravene er til tilbuddene, eller hvordan kommunen skal oplyse sagen forud for en godkendelse og i forbindelse med udførelsen af det driftsorienterede tilsyn.

Som det fremgår af afsnit 2.1.1. er en godkendelse eller et afslag på godkendelse en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, og der kan klages over denne afgørelse efter de almindelige regler i retssikkerhedslovens kapitel 10.

2.2.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.2.1. Bedømmelsen af tilbuddene

Som det fremgår oven for, er der i dag alene helt overordnede retningslinjer i serviceloven for, hvad der forstås ved kvalitet på det sociale område i form af en angivelse af formålet med hjælpen. Der er kun i begrænset omfang vejledning at hente i de bestemmelser, som specifikt handler om, hvad tilbuddene skal vurderes på baggrund af i forbindelsen med godkendelsen og tilsynet.

Det medfører uklarhed om krav og forventninger hos både kommuner, regioner, tilbud og borgere.

For en del målgrupper findes både forskningsbaseret og erfaringsbaseret viden om, hvad der kendetegner et godt tilbud. Der findes endvidere forskellige kvalitetsmodeller udviklet af både kommuner, regioner og private organisationer. Den tilgængelige viden er imidlertid fragmenteret og er ikke fuldt dækkende for den bedømmelse af tilbuddene, som foretages i forbindelse med godkendelsen og tilsynet.

Den manglende fælles forståelse af, hvad der karakteriserer kvalitet i sociale tilbud, blandt kommuner, tilbud og de forskellige faggrupper, betyder i sidste ende, at der stilles forskellige krav til den indsats, som borgerne får i tilbuddene alt efter, hvor i landet tilbuddet er beliggende, og hvilket tilbud de benytter.

Det er samtidig svært for de kommuner, som skal visitere borgere til sociale døgn-tilbud, at skaffe sig det fornødne klare grundlag for at sammenligne de forskellige tilbud i forhold til kvaliteten og økonomien i tilbuddene.

Der er ikke i dag den fornødne forskningsbaserede viden, der gør, at der kan stilles krav om anvendelsen af bestemte metoder i forhold til bestemte målgrupper. Der må derfor fortsat gives mulighed for en vid grad af metodefrihed i de sociale indsatser.

Men tilbud, som har borgere, der har behov for en særlig indsats boende, må kunne redegøre for de metoder, de anvender, og sandsynliggøre, at metoderne har en positiv effekt for borgerne.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 6, at der indføres en kvalitetsmodel for vurdering af kvaliteten af tilbuddene.

Tilbuddenes faglige kvalitet foreslås vurderet ud fra kriterier, som kan kategoriseres inden for følgende overordnede temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse.
- 2) Selvstændighed og relationer.
- 3) Målgrupper, metoder og resultater.
- 4) Organisation og ledelse.
- 5) Kompetencer.
- 6) Økonomi.
- 7) Fysiske rammer.

Kriterierne understøttes af målbare indikatorer.

Der er tale om en generisk model, som skal anvendes i vurderingen af alle tilbud omfattet af loven. Ikke alle de kvalitetsaspekter, som er gengivet i temaerne ovenfor, er imidlertid lige relevante for alle tilbud. For eksempel vil temaet "organisation og ledelse" ikke være relevant for plejefamilier, ligesom der må stilles andre krav til organisation og ledelse i store tilbud end i små tilbud. Socialtilsynene skal således anlægge en samlet vurdering af kvalitet i tilbuddene, henset til tilbuddets målgruppe og størrelse.

Det fremgår af bestemmelsen, at social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om vurderingen af tilbuddenes faglige kvalitet og økonomiske bæredygtighed.

Modellen indebærer som nævnt, at de kvalitetstemaer, som er gengivet ovenfor, vil blive brudt ned i *kriterier*. Kriterierne vil være normative i den forstand, at de angiver, hvornår der kan siges at være kvalitet i et tilbud. Kriterierne vil blive nedbrudt i *indikatorer*. Indikatorerne indeholder ikke en værdi i sig selv, men er en kvantitativ eller kvalitativ variabel. Indikatorerne fortæller hvorvidt et kriterium er opfyldt.

Der vil være forskel på, hvilken vægtning tilsynet skal tillægge de forskellige indikatorer afhængigt af tilbuddets karakter og målgruppe. Hvis et tilbud har en behandlingskrævende målgruppe med specielle behov, vil det være svært for et tilbud at kunne opnå godkendelse uden de fornødne dokumenterede uddannelsesmæssige kompetencer. Omvendt vil en plejefamilie, der er godkendt til børn uden særlige behandlingskrævende problematikker, ikke nødvendigvis skulle have en formel uddannelse ud over den lovpligtige grund- og efteruddannelse.

Der ønskes med reformen at sikre et bedre og mere ensartet grundlag at vurdere kvaliteten i indsatsen over for borgerne i tilbuddene med mindst mulig administration. Der skal således alene opstilles krav til dokumentation af processer i det omfang, det har væsentlig betydning for indsatsen over for borgerne.

Når kommunen skal vurdere et tilbuds kvalitet ud fra de opstillede indikatorer, skal det ske ud fra en samlet kvalitativ vurdering. Der er således ikke en automatik i reaktionen på manglende opfyldelse af et kriterium. Vurderingen af, hvorvidt opfyldelsen af kriterier skal føre til skærpet tilsyn eller evt. tilbagekaldelse af en godkendelse, afhænger således af tilbuddets karakter og målgrupperne i tilbuddet. Der vil derfor, som det også er tilfældet i dag, være et stort skøn forbundet med at godkende og føre tilsyn med tilbuddene, og det stiller krav til, at de ansvarlige kommuner sikrer, at der er de fornødne tilsynsfaglige kompetencer repræsenteret i socialtilsynet.

Det foreslås, at de nye kriterier og indikatorer, som tilbuddene skal bedømmes på grundlag af, skal finde anvendelse også i forhold til tilbud, som allerede var optaget på Tilbudsportalen ved lovens ikrafttræden. Det foreslås på den baggrund i lovforslagets § 22, at alle tilbud, som er omfattet af loven, skal nygodkendes inden den 1. januar 2016.

Samtidig opstilles der kriterier for, hvornår oplysninger om et tilbud skal føre til et skærpet tilsyn med tilbuddet.

Det foreslås i lovforslagets § 18, at der stilles krav om, at skriftlige tilsynsrapporter skal lægges på Tilbudsportalen, og at konklusionerne fra seneste tilsyn skal fremhæves. Dette skal sikre større gennemsikuelighed, idet tilsynets vurdering af tilbuddets kvalitet gøres synlig og offentligt tilgængelig.

Dette kan ses i sammenhæng med, at tilbuddene på Tilbudsportalen får mulighed for at lægge materiale på portalen, som synliggør, hvordan tilbuddet arbejder. Det kan for eksempel være oplysninger om, at tilbuddet er akkrediteret eller i øvrigt følger en kvalitetsmodel, ud over de krav, som stilles til tilbuddet som betingelse for godkendelsen.

2.2.2.2. Tilbuddenes oplysningspligter

Socialtilsynene er afhængige af, at de kan få relevante oplysninger fra tilbuddet med henblik på at kunne godkende og føre det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 12, at tilbud, der søger om godkendelse efter § 5, skal give socialtilsynet de faglige og økonomiske oplysninger om tilbuddet, som socialtilsynet anmoder om til brug for vurdering af ansøgningen.

Det foreslås, at tilbuddene:

- 1) af egen drift skal give socialtilsynet oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget,
- 2) af egen drift skal give socialtilsynet oplysninger om, hvilke kommuner, der har ansvaret for de borgere, der har ophold i tilbuddet, jf. retssikkerhedslovens § 9-9 b,
- 3) efter anmodning skal give socialtilsynet de oplysninger, som er nødvendige for, at socialtilsynet kan udføre det driftsorienterede tilsyn, og
- 4) skal udarbejde en årlig rapport om tilbuddets virksomhed.

Det foreslås endelig i lovforslagets § 16, at videregivelse af oplysninger fra et tilbud til socialtilsynet kan ske uden samtykke fra borgeren, når videregivelsen er nødvendig for udførelse af det driftsorienterede tilsyn.

I det omfang videregivelse af oplysninger indeholder oplysninger om borgeres rent private forhold, er videregivelsen omfattet af videregivelsesreglerne i persondatalovens § 8, stk. 3, idet omfang videregivelsen af oplysningerne er nødvendige for, at socialtilsynet kan udøve det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet.

Socialtilsynet har i kraft af sine forpligtelser efter serviceloven adgang til at behandle disse oplysninger, jf. persondatalovens § 8, stk. 1, jf. § 7.

2.3. *Borgerne i centrum*

2.3.1. *Gældende ret*

2.3.1.1. *Serviceloven*

Det følger af servicelovens § 148, at de kommunalbestyrelser, som har pligt til at yde hjælpe efter serviceloven, jf. retssikkerhedslovens §§ 9 – 9 b, skal føre et personrettet tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om. Kommunalbestyrelsen har endvidere pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

Det følger af servicelovens § 153, at personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, bl.a. hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter kapitel 11. Både ansatte på opholdssteder og den tilsynsførende kommune, jf. § 148 a, er således omfattet af underretningspligten. Hvis der er forhold på anbringelsesstedet, der indikerer, at barnets eller den unges behov ikke i tilstrækkeligt omfang bliver varetaget, er der således pligt til at underrette den anbringende kommune.

2.3.1.2. *Forvaltningsloven*

Reglerne om offentligt ansatte personers tavshedspligt findes i forvaltningslovens § 27. Det fremgår heraf, at den, der virker inden for den offentlige forvaltning, har tavshedspligt, når en oplysning ved lov er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private. Hvis en offentlig ansat bryder sin tavshedspligt, kan vedkommende straffes efter straffeloven, jf. § 152 og §§ 152 c-152 f.

2.3.1.3. *Persondataloven*

Det følger af persondatalovens § 2, stk. 1, at regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning, som giver den registrerede en bedre retsstilling, går forud for reglerne i persondataloven.

Bestemmelsen indebærer, at persondataloven finder anvendelse, hvis regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning giver den registrerede en dårligere retsstilling. Det fremgår imidlertid af forarbejderne til persondataloven (jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, side 4057 (forslag nr. L 147)), at det ikke gælder, hvis den dårligere retsstilling har været tilsigtet og i øvrigt ikke strider mod databeskyttelsesdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger). Der er adgang til at fravige persondatalovens regulering ved lov. Det forudsætter dog som nævnt, at reguleringen ikke strider mod databeskyttelsesdirektivet.

Der er i persondatalovens § 5 fastsat en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, herunder at behandling af personoplysninger skal ske i overensstemmelse med god databehandlingsskik, jf. § 5, stk. 1. Lovens § 5, stk. 2, fastsætter bl.a., at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål, og at oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Det følger endvidere af bestemmelsen, at oplysninger skal ajourføres, og at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Persondatalovens § 6, stk. 1, indeholder de generelle betingelser for, hvornår behandling, herunder videregivelse, af ikke-fortrolige og almindelige fortrolige personoplysninger må finde sted. Af bestemmelsen følger, at behandling af personoplysninger kun må finde sted, hvis en af de i nr. 1-7 angivne betingelser er opfyldt, herunder at den registrerede har givet sit samtykke, at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt.

Videregivelse og anden behandling af personoplysninger om rent private forhold er reguleret i persondatalovens §§ 7 og 8. Bestemmelsen i § 7 omfatter oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt helbredsoplysninger (herunder oplysninger om en fysisk persons tidligere, nuværende eller fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinforbrug eller misbrug af narkotika, alkohol eller lignende nydelsesmidler m.v.) og seksuelle forhold.

Efter persondatalovens § 7, stk. 1, må der ikke behandles oplysninger om rent private forhold, der er opregnet i bestemmelsen. Efter § 7, stk. 2, finder bestemmelsen i stk. 1 dog ikke anvendelse, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling, jf. § 7, stk. 2, nr. 1. Bestemmelsen i § 7, stk. 1, finder endvidere ikke anvendelse, hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, jf. § 7, stk. 2, nr. 4. Det kan bl.a. være tilfældet med hensyn til offentlige myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse.

For så vidt angår oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i persondatalovens § 7, fremgår det af lovens § 8, stk. 2, at sådanne oplysninger ikke må videregives. Videregivelse kan dog bl.a. finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen (nr. 1), hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningen angår (nr. 2, værdispringsreglen), eller hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe (nr. 3).

Efter persondatalovens § 8, stk. 3, må forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, kun videregive oplysninger omfattet af § 8, stk. 1, og § 7, stk. 1, hvis betingelserne i § 8, stk. 2, nr. 1 eller 2 er opfyldt, eller hvis videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

2.3.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

2.3.2.1. Underretningspligt

De kommuner, der har ansvaret for at træffe afgørelse om hjælp til den enkelte borger, jf. retssikkerhedslovens §§ 9-9 b, har efter servicelovens § 148 en pligt til at føre et personrettet tilsyn.

Det personrettede tilsyn skal gennemføres ved hjælp af besøg hos borgeren, også hvis denne bor i et af tilbuddene omfattet af dette lovforslag, jf. den foreslåede § 4, og ved inddragelse af øvrige relevante kilder, som kan bidrage til at sikre, at hjælpen til borgeren fortsat opfylder sit formål.

Socialtilsynene vil som led i det driftsorienterede tilsyn med tilbuddene i henhold til dette lovforslag ofte kunne få oplysninger, som kan være relevante for de kommu-

ner, som har ansvaret for de borgere, der har ophold i tilbuddet, jf. retssikkerhedslovens § 9 - 9 b. Det kan være helt afgørende, at opholdskommunerne for borgere i tilbuddet får disse oplysninger, og at disse oplysninger inddrages i det løbende personrettede tilsyn med borgeren med henblik på en eventuel revision af indsatsen.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 10, at socialtilsynet skal underrette de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgers ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven, hvis socialtilsynet bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud, og når en sådan underretning er relevant. Det kan for eksempel være oplysninger om, at der er forhold i tilbuddet, som har medført, at socialtilsynet fører et skærpet tilsyn med tilbuddet.

Oplysninger, som indgår i en underretning fra socialtilsynet til borgerens opholdskommune, vil ofte omhandle generelle forhold i tilbuddet, men kan også være oplysninger om borgerens rent private forhold.

Socialtilsynets videregivelse af oplysninger til borgerens opholdskommune i forbindelse med en underretning og opholdskommunens efterfølgende behandling af disse oplysninger sker alene for, at kommunen kan iagttage sin opfølgning i forhold til indsatsen over for borgerne, jf. servicelovens § 148.

Videregivelse af oplysninger i forbindelse med underretningen er således i overensstemmelse med persondatalovens videregivelsesregler i persondatalovens § 8, stk. 3, idet socialtilsynets videregivelse af oplysninger om borgerens rent private forhold er nødvendig for, at kommunen kan træffe den mest korrekte afgørelse om hjælp og støtte til borgeren.

Det skal bemærkes, at socialtilsynets videregivelse af oplysninger til opholdskommunen aldrig må gå ud over, hvad der i det konkrete tilfælde må anses for nødvendigt til brug for opholdskommunens indsats over for borgeren. Der skal således i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af de oplysninger, som videregives i forbindelse med underretninger.

Opholdskommunen har i kraft af sine forpligtelser efter serviceloven adgang til at behandle disse oplysninger, jf. persondatalovens § 8, stk. 1, jf. § 7.

Både socialtilsynenes videregivelse af oplysninger i forbindelse med en underretning samt opholdskommunens efterfølgende behandling af disse oplysninger skal i hvert enkelt tilfælde leve op til persondatalovens grundlæggende krav til databehandlingen, jf. persondatalovens § 5.

Den databehandling, som finder sted i forbindelse med socialtilsynets videregivelse og opholdskommunens efterfølgende behandling af oplysningerne skal endvidere ske under iagttagelse af persondatalovens almindelige regler om oplysningspligt efter lovens §§ 28 og 29.

Der henvises samtidig til det lovforslag om konsekvensrettelser mv. som følge af lov om socialtilsyn, der fremsættes samtidig med nærværende forslag. Dette forslag indeholder bl.a. forslag om, at indføre en pligt for opholdskommunerne til at underrette socialtilsynet, hvis den bliver opmærksom på bekymrende oplysninger om tilbuddet.

2.3.2.2. Høring af beboere, ansatte og andre relevante personer

De, der er nærmest til at vide noget om kvaliteten af et tilbud, er i første række beboerne og de ansatte i et tilbud og – for visse målgrupper – de pårørende til beboerne i tilbuddet. Det foreslås derfor i lovforslagets § 7 at indføre en pligt for socialtilsynet til at høre ansatte, beboere og pårørende i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn. I forhold til myndige personer skal de pårørende dog alene høres i det omfang beboerne selv ønsker det. Høringspligten skal bidrage til at sikre

socialtilsynene et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag for vurderingen af tilbuddets kvalitet.

2.3.2.3. Høring af borgernes opholdskommuner

Et tilsynsbesøg er alt andet lige kun et øjebliksbillede af forholdene i tilbuddet. Tilsynsbesøg kan derfor aldrig stå alene med henblik på at vurdere kvaliteten i tilbuddet.

Kvaliteten af et tilbud bør i sidste ende måles på, hvorvidt tilbuddet generelt formår at nå de opstillede mål for borgerne i tilbuddet. De enkelte opholdskommuner for borgerne i tilbuddene, får i kraft af deres personrettede tilsyn med borgeren, jf. servicelovens § 148, et indblik i tilbuddets evne til at opnå de opstillede mål for den enkelte borger. Kvaliteten i tilbuddene kan således måles på tilbuddets målopnåelse for beboerne i tilbuddet som helhed.

For at tilsynet bedre kan bedømme kvaliteten af et tilbud, bør der derfor være en større sammenhæng mellem det driftsorienterede tilsyn, som socialtilsynet udfører, og det personrettede tilsyn, som opholdskommunerne for borgerne i tilbuddet udfører.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 7, stk. 2, nr. 4, at indføre en pligt for socialtilsynene til at høre de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven kommuner, om kommunens vurdering af tilbuddets evne til at opnå de opstillede mål for borgerne.

Der vil være stor forskel på de mål, som de visiterende kommuner har opstillet for borgerne i et tilbud. Både fordi der er stor forskel på borgernes problemstillinger, og fordi der er forskel på de visiterende kommuners ambitionsniveau med henblik på at ændre borgerens situation.

Samtidig findes der i dag ikke redskaber som muliggør en ensartet målopfølgning og resultatdokumentation. Det foreslås derfor, at der i først omgang ikke stilles krav til formen for socialtilsynenes høring af de visiterende kommuner.

Der foregår sideløbende et arbejde i Social- og Integrationsministeriet med at udvikle metoder for resultatdokumentation, bl.a. med inspiration fra de kendte kommunale modeller herfor.

3.2.4. Mulighed for anonym henvendelse til socialtilsynene

Socialtilsynets tilsynsbesøg giver et øjebliksbillede af forholdene i tilbuddet. Undersøgelser viser imidlertid, at for eksempel anbragte unge ofte ikke ved, hvor de skal rette henvendelse til, hvis de oplever bekymrende forhold i et tilbud.

På denne baggrund foreslås de i lovforslagets § 11, at socialtilsynet skal etablere et telefonnummer og en e-postkasse, som giver mulighed for, at et tilbuds personale, beboere, pårørende og andre kan henvende sig anonymt til socialtilsynet om bekymrende forhold i tilbuddet. Forslaget skal sikre socialtilsynet det bredest mulige oplysningsgrundlag for varetagelsen af tilsynsopgaven. Samtidig skal ordningen give borgere, pårørende, ansatte og andre, der er i daglig kontakt med tilbuddet, sikkerhed for, at de ved, hvor de kan rette henvendelse, hvis de oplever en ubehagelig tone eller andre uhensigtsmæssigheder i et tilbud.

Den foreslåede bestemmelse er udarbejdet efter de tavshedspligtsbestemmelser, der findes i lov om arbejdsmiljø § 79, som udvider den almindelige tavshedspligt efter forvaltningsloven og straffeloven, så henvender sikres den maksimale anonymitet ved henvendelse om klager til Arbejdstilsynet over arbejdsmiljøforhold på virksomheder. Lov om arbejdsmiljø § 79 sikrer således den ansatte mod, at Arbejdstilsynet videregiver oplysninger om klagen til arbejdsgiver eller dennes repræsentant og sikrer således den ansattes total anonymitet ved henvendelse.

2.4. Omfattede tilbud

2.4.1. Gældende ret

Det fremgår af servicelovens § 14, stk. 3, jf. stk. 2, at private tilbud efter lovens § 66, nr. 5 (opholdssteder for børn og unge), § 101 (ambulante behandlingstilbud til stofmisbrugere) og § 107 (botilbud til midlertidigt ophold voksne), der skal godkendes som generelt egnede som betingelse for, at den enkelte kommunalbestyrelse kan anvende dem. Af lovens § 142, stk. 1, fremgår det, at plejefamilier og kommunale plejefamilier skal være enten godkendt som enten konkret eller generelt egnede. Der er således ikke krav om godkendelse som generelt egnede for andre døgn-tilbud efter serviceloven eller for kommunale og regionale tilbud.

Samtidig fremgår det også af servicelovens § 14, stk. 3, at private tilbud, som har en generel aftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd om anvendelse af alle pladser, ikke er omfattet af kravet om tilsyn. Private tilbud med en generel aftale for eksempel i form af en driftsaftale, forudsættes at være underlagt så vidtgående offentlig indflydelse, at de nærmest kan sammenlignes med kommunale eller regionale tilbud.

Der er ikke i serviceloven en tilsvarende klar definition af, hvilke tilbud der er omfattet af et krav om driftsorienteret tilsyn fra den stedlige kommunalbestyrelse, jf. lovens § 148 a. Bestemmelsen er derfor på grund af sin formulering blevet opfattet sådan, at tilbud efter serviceloven, der har en driftsorganisation, er omfattet – både private og kommunale. Dog er det antaget, at også plejefamilier er omfattet af et driftsorienteret tilsyn, uanset de ikke har en driftsorganisation.

Af lovens § 148 a, stk. 3, fremgår det, at kommunalbestyrelsens driftsorienterede tilsyn ikke omfatter tilbud, der har en generel aftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd om anvendelse af samtlige pladser i tilbuddet og om tilsyn. Regionale tilbud er efter lovens § 5, stk. 7, omfattet af driftsorienteret tilsyn fra regionen.

2.4.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

For at opnå tilsynsreformens formål om et generelt løft af kvaliteten af de sociale døgntilbud og et mere ensartet grundlag for udførelsen af det driftsorienterede tilsyn er det vigtigt at sikre større konsistens i forhold til, hvilke typer af tilbud der er omfattet af krav om godkendelse. Det er vigtigt, at der er en veldefineret og logisk skillelinje mellem, hvilke tilbud der er omfattet af et krav om godkendelse, og hvilke der ikke er. Både af hensyn til ensartetheden i bedømmelsen af nogenlunde ens tilbud og af hensyn til retssikkerheden for tilbuddene.

For at sikre en klar afgrænsning foreslås det derfor i lovforslagets § 4, at socialtilsynets godkendelse som generelt egnede og driftsorienterede tilsyn kommer til at omfatte alle døgntilbud på det specialiserede socialområde.

Afgrænsningen er foretaget ud fra, at døgntilbuddene opfylder følgende kriterier:

- Tilbuddene har en driftsorganisation, der bør sikres kontrol med og udvikling af.
- Tilbuddene har flere borgere (evt. med forskellige opholdskommuner) samlet på ét sted, hvor der er behov for, at én myndighed har et overblik.
- Tilbuddenes målgrupper er ofte så svage, at der må sikres "ekstra øjne" på kvaliteten.
- Borgerne opholder sig i en stor del af deres tid i tilbuddet.
- Tilbuddets indsats foregår med udgangspunkt i en fysisk lokation.

For at sikre samme krav til alle tilbud foreslås det, at kommunale og regionale tilbud underlægges godkendelse og driftsorienteret socialtilsyn på lige fod med private tilbud.

Desuden omfattes ambulante behandlingstilbud til stofmisbrugere. Disse tilbud er i dag omfattet af krav om godkendelse som generelt egnet, hvilket videreføres, selvom tilbudstypen ikke er et døgntilbud.

Ordringen foreslås således afgrænset til at omfatte tilbud, som er oprettet og drives efter serviceloven, og som tilbyder døgnophold til børn, unge eller voksne eller som tilbyder ambulante stofmisbrugsbehandling. Det vil sige, at følgende typer af tilbud efter serviceloven foreslås omfattet:

- Plejefamilier til børn og unge (§ 66, nr. 1 og 2), som ikke alene er godkendte til et eller flere nærmere angivne børn eller unge, og som ikke er netværksplejefamilier.
- Opholdssteder til børn og unge (§ 66, nr. 5).
- Døgninstitutioner til børn og unge (§ 66, nr. 6)-.
- Ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud (§ 101).
- Botilbud til midlertidige ophold til voksne (§ 107), som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for et midlertidigt døgnophold.
- Botilbud til længerevarende ophold til voksne (§ 108), som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis.
- Kvindekrisecentre (§ 109).
- Forsorgshjem (§ 110).

Da kommunale og regionale tilbud foreslås at skulle omfattes af socialtilsynet, følger det naturligt, at tilbud, der har en generel aftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd om anvendelse af samtlige pladser i tilbuddet, også skal omfattes af socialtilsynet. Det gælder uanset, om der i tilbuddet er flere eller alene én plads.

Udviklingen går i retning af, at en del botilbud efter serviceloven afløses af boliger efter almenboliglovgivningen m.fl. med indholdsmæssig støtte efter serviceloven, herunder boligtyper, hvor der er servicearealer etc. For beboerne i længerevarende botilbud vil der ofte ikke være indholdsmæssig forskel på, om der er tale om længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 eller om visiterede boligtyper efter andre lovgivninger for eksempel almenboliglovgivningen.

Almene boliger og andre visiterede boligtyper oprettes og drives efter anden lovgivning og bygningsdriften er omfattet af almenboliglovgivningen og anden lovgivning. Men når der ydes social service i disse boliger, for eksempel socialpædagogisk bistand efter § 85, bliver denne indsats efter gældende regler ikke godkendt eller underlagt et driftsorienteret tilsyn.

For at sikre ensartet kvalitet i ligestillede tilbud, foreslås det derfor i lovforslagets § 4 desuden, at den hjælp og støtte efter serviceloven, der ydes til beboere i boligtyper, der kan ligestilles med længerevarende eller midlertidige botilbud efter serviceloven, også omfattes af socialtilsynet, hvis der i disse tilbud bl.a. ydes hjælp efter servicelovens § 85.

De tilbud, der ifølge ovenstående ikke foreslås omfattet af socialtilsynet, skal fortsat være omfattet af den stedlige kommunalbestyrelses pligt til at føre driftsorienteret tilsyn efter § 148 a i serviceloven eller af regionsrådet tilsyn efter § 5, stk. 7, jf. forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn). Dette gælder for eksempel plejehjem mv., jf. servicelovens § 192.

2.5. Forbedret styring af økonomien

2.5.1. Gældende ret

Efter gældende regler, jf. § 21 i bekendtgørelse nr. 1580 af 16. december 2010 om Tilbudsportalen samt om godkendelse af og tilsyn med visse private tilbud, skal den kommunalbestyrelse, der godkender et privat tilbud som generelt egnet, godkende tilbuddets samlede budget som led i godkendelsen. De gældende regler angiver kun i begrænset omfang, hvilke krav der kan stilles til tilbuddets konkrete økonomiske dispositioner.

Samtidig skal kommunalbestyrelsen som led i det driftsorienterede tilsyn efter § 148 a i serviceloven føre tilsyn med de omfattede tilbuds økonomi.

2.5.2. Overvejelser og den foreslåede ordning

Det er afgørende, at tilbud til udsatte borgere og borgere med handicap har en bæredygtig økonomi. Hvis et tilbud bukker under af økonomiske årsager, har det ikke kun konsekvenser for de ansatte, men i høj grad også for de borgere, som må flytte fra tilbuddet.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 13, at der stilles krav til tilbuddene af økonomisk karakter som forudsætning for godkendelsen. Formålet hermed er at sikre:

- at de offentlige midler, som kommunerne betaler for tilbuddets ydelser, anvendes efter hensigten,
- at tilbud ikke lukker alene på grund af manglende økonomisk bæredygtighed med den usikkerhed det medfører for køberkommuner og borgere,
- at de visiterende kommuner som købere, der skal afholde udgiften, gives mulighed for styring af deres udgifter, og
- at tilbuddene får mulighed for at træffe fornuftige økonomiske dispositioner, at kunne udvikle tilbuddene og at kunne agere som de private virksomheder, de for nogles vedkommende er.

Det foreslås, at det opstilles som krav til sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud for at blive godkendt:

- at tilbuddet er økonomisk bæredygtigt,
- at tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe, og
- at der er gennemsigtighed med tilbuddets økonomi.

Derudover foreslås følgende:

- Socialtilsynet skal godkende tilbuddets samlede budget. Herudover skal socialtilsynet have adgang til tilbuddets regnskab for at have mulighed for at følge udviklingen i økonomien.
- Der stilles krav om oplysning af en række økonomiske nøgletal som led i det løbende driftsorienterede tilsyn. Nøgletallene kan for eksempel være:
 - Soliditetsgrad (egenkapitalen divideret med de samlede aktiver)
 - Overskud/omsætning
 - Lønninger og uddannelsesomkostninger/omsætning – fordelt på fast løn og indkøb af særlig ekspertise
 - Ejendomsudgifter/omsætning
 - Beboerrelaterede udgifter/omsætning
- For tilbud, der er del af en koncern, skal socialtilsynet have mulighed for at følge med i pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele. Der skal fortsat opstilles budget for hvert tilbud.
- For kommunale og regionale tilbud vil der være tilsvarende krav om gennemsigtighed i økonomien, omend der kan blive stille krav til andre typer af nøgletal.
- Det tydeliggøres, at tilbuddenes revisorer skal udføre både finansiel revision og forvaltningsrevision (økonomisk-kritisk revision).
- Der opstilles kriterier for udførelsen af forvaltningsrevisionen. Et af kriterierne skal sikre, at tilbuddets honorarer til ledelse og bestyrelse står i rimeligt mål med indsatsen og kompetencerne.

De økonomiske krav til tilbuddene som betingelse for at blive godkendt vil dels blive fastsat i loven dels i en uddybende bekendtgørelse i form af kriterier og indikatorer som grundlag for vurderingen af tilbuddet i forhold til kvalitetsmodellen, som fremgår af forslaget § 6, som beskrevet i afsnit 2.2.2. Der vil desuden blive fastsat regler om oplysning af relevante nøgletal, der dels kan anvendes som indikatorer for tilbuddenes opfyldelse af de økonomiske krav dels som oplysningsgrundlag for de kommuner, der overvejer at indgå aftaler med de konkrete tilbud.

Derudover vil revisors rolle i sikring af tilbuddenes økonomiske bæredygtighed blive præciseret.

Det lægges til grund for godkendelse af og tilsyn med økonomien, at der skal være sammenhæng mellem økonomi og pædagogisk praksis.

3. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. november 2013.

Det foreslås desuden i lovforslagets § 22, at tilbud, der er omfattet af lovforslagets § 4, og som var optaget på Tilbudsportalen ved lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i denne lov inden den 1. januar 2016. Tilbud som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 3, som indgik i den kommunale forsyning ved lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i denne lov inden den 1. januar 2016,

I perioden fra lovens ikrafttræden indtil den 1. januar 2016 erstatter den besigtigelse af tilbuddet, som finder sted i forbindelse med godkendelsen af tilbuddet, det ordinære årlige tilsynsbesøg efter § 7, stk. 3, i det år, hvor godkendelsen finder sted. Tilsyn ud over det ordinære årlige tilsynsbesøg skal dog finde sted, hvis forholdene tilsiger det.

Kommunerne nævnt i § 2, stk. 2, overtager pr. 1. november 2013 personale, som i regionen eller i kommunerne i regionen udelukkende eller overvejende er beskæftiget med varetagelse af opgaver, som overføres til kommunerne nævnt i § 2, stk. 2. Principperne i lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse finder anvendelse på personale, der overtages af kommunerne nævnt i § 2, stk. 2, efter stk. 1.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Der er i forbindelse med aftalen mellem regeringen og Enhedslisten om finansloven for 2013 afsat en ramme på i alt 140 mio. kr. i 2013-16 til dækning af de samlede offentlige merudgifter til aftalen om "Et Nyt Socialtilsyn".

Udgifterne til dette lovforslag fordeler sig med 20,9 mio. kr. i 2013, 41,6 mio. kr. i 2014 og 2015 og 34,6 mio. kr. i 2016 og frem. Heraf udgør udgifterne til staten 9,5 mio. kr. i 2013, der afsættes til udvikling af kvalitetsindikatorer samt uddannelse af socialtilsynenes medarbejdere. De øvrige midler afsættes til kommunernes merudgifter i forbindelse med socialtilsynenes opgaver, herunder godkendelse af alle tilbud på det sociale område, mere systematisk inddragelse af viden i forbindelse med driftsorienterede tilsyn, forbedret indsigt i tilbuddenes økonomi mv.

De økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer

Udkast til lovforslaget har været sendt i høring hos følgende organisationer m.v.: 3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Akkreditering Danmark, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, AOF-Danmark, Blå Kors, Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Børne- og kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børn og Familier, Børns Vilkår, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Erhverv Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Dansk Industri (DI), Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Samvirkende Menighedsplejer, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Faglige Hus, Den Sociale Udviklingsfond (SUF), Den Uvildige Konsulentordning på handicapområdet - DUKH, DLO, Ergoterapeutforeningen, FBU - ForældreLANDSforeningen, FOA - Fag og Arbejde, FOLA, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Frederiksberg Kommune, Frelsens Hær, Frie Funktionærer, FTF, Faaborg-Midtfyn Kommune, Gadejuristen, Hjørring Kommune, Holbæk Kommune, Institut for Menneskerettigheder, KFUK's Sociale Arbejde, KFUM's Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Kristelig forening for bistand for Børn og Unge, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, Landsforeningen BOPAM, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen LEV, Landsforeningen af Opholdssteder, og Skole- og Behandlingstilbud (LOS), Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatrisbrugere LAP, Landsforeningen af væresteder for stofafhængige og tidligere stofafhængige (LVS), Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen for Human Narkobehandling, Landsforeningen for Pårørende til Stofmisbrugere, Landsforeningen Sind, LO, Missionen blandt hjemløse, Organisationen af Selvejende Institutioner (OSI), Plejefamiliernes Landsforening, Pårørendegrupper for Svage Ældre, Retssikkerhedsfonden, Revas, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Silkeborg Kommune, Sjældne Diagnoser, Socialt Leder Forum, Statsforvaltningerne, Socialt Udviklingscenter (SUF), Socialpædagogernes Landsforbund, TABUKA, Ungdommens Vel, Ungdomsringen, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ældreforum, Ældre Sagen og Ældremobiliseringen.

11. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	20,9 mio. kr. i 2013, heraf statslige udgifter på 9,5 mio. kr. og kommunale udgifter på 11,4 mio. kr. Kommunale udgifter på 41,6 mio. kr. i 2014 og 2015 og 34,6 mio. kr. i 2016 og frem.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Samtlige økonomiske konsekvenser af lovforslaget er administrative.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at formålet med loven er at sikre, at borgerne gives en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med tilbudene efter serviceloven. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn.

Det følger således bl.a. af bestemmelsen, at tilbuddene skal være drevet og have rammerne til at opfylde servicelovens generelle formål i § 1 og målgruppespecifikke formål i hhv. § 46 (børn og unge med behov for særlig støtte) og § 81 (voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer).

Til § 2

Til stk. 1

Det foreslås, at én kommunalbestyrelse inden for hver region får ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med de sociale tilbud m.v., der omfattes af ordningen, jf. lovforslagets § 4. Kommunalbestyrelserne, som varetager denne funktion, benævnes i denne lov *socialtilsyn*.

Det vil således være kommunalbestyrelsen i den udpegede kommune, der har det fulde ansvar for opgaven, både myndighedsansvaret og det politiske ansvar for opgavernes udførelse. Herudover vil kommunalbestyrelsen i de udpegede tilsynskommuner få ansvaret for sikring af tilsynets praksis, beslutning om særlige fokusområder og udarbejdelse af tilsynets årsrapport, jf. §§ 5-11 og bemærkningerne hertil samt for beslutninger om budget og takster, jf. lovforslagets § 19 og bemærkningerne hertil.

De udpegede kommuner får ansvaret for at godkende og føre tilsyn med de omfattede typer af tilbud beliggende i regionen, det vil sige både kommunale, regionale og private tilbud omfattet af loven, jf. bemærkningerne til § 4 om tilbudstyper omfattet af loven. Det personrettede tilsyn forbliver i den kommune, som har truffet afgørelse om hjælp til borgeren, jf. retssikkerhedslovens § 9 – 9 b.

Til stk. 2

Det foreslås, at opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale døgntilbud m.v. varetages af fem navngivne kommuner, én i hver region, som er udpeget af social- og integrationsministeren:

- Frederiksberg Kommune varetager opgaven i Region Hovedstaden.
- Holbæk Kommune varetager opgaven i Region Sjælland.

- Faaborg-Midtfyn Kommune varetager opgaven i Region Syddanmark.
- Silkeborg Kommune varetager opgaven i Region Midtjylland.
- Hjørring Kommune varetager opgaven i Region Nordjylland.

Til stk. 3

Det foreslås, at de kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er udpeget som socialtilsyn i regionen ikke kan føre tilsyn med tilbud beliggende i egen kommune, hvorfor en anden af de udpegede socialtilsyn skal føre tilsyn med disse tilbud:

- Socialtilsynet i Region Syddanmark varetager opgaven i Frederiksberg Kommune.
- Socialtilsynet i Region Hovedstaden varetager opgaven i Holbæk Kommune.
- Socialtilsynet i Region Sjælland varetager opgaven i Faaborg-Midtfyn Kommune.
- Socialtilsynet i Region Nordjylland varetager opgaven i Silkeborg Kommune.
- Socialtilsynet i Region Midtjylland varetager opgaven i Hjørring Kommune.

Til stk. 4

Det foreslås, at private, som driver flere tilbud, der er omfattet af krav om godkendelse og driftsorienteret tilsyn i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, hører under socialtilsynet i én region, selv om de er beliggende i forskellige kommuner. Ansvar for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med den samlede koncern og i forhold til koncernens enkelte tilbud varetages af socialtilsynet i den kommune, hvor koncernen har sin hovedadresse. Om der er tale om en koncern i selskabsretlig betydning, om en enkeltmandsejet virksomhed med afdelinger i to forskellige kommuner eller om en selvejende fond, der ejer og driver tilbud i forskellige kommuner, er uden betydning.

Forslaget skal sikre, at private driftsherrer får én indgang til godkendelse og drifts-tilsyn fra ét socialtilsyn, uanset at den pågældende driftsherre har enkelttilbud beliggende i flere kommuner. Samtidig skal forslaget understøtte, at der er mulighed for at kontrollere økonomien på tværs af tilbuddene i en koncern.

Til stk. 5

Det foreslås, at hvert socialtilsyn gives mulighed for at etablere maksimalt ét afdelingskontor i en anden kommune, når særlige geografiske hensyn tilsiger det. Her ved balanceres hensynet til dels at opretholde faglig bæredygtighed og ensartethed i opgaveløsningen med hensynet til, at de geografiske afstande kan være store. Afdelingskontorer vil ledelsesmæssigt og organisatorisk skulle høre under hovedkontoret, da høj faglighed ikke bare er et spørgsmål om formelle kompetencer hos de enkelte medarbejdere, men om klar og entydig ledelse, og om at der gives både formel og praktisk mulighed for at indgå i et fagligt fællesskab.

Til stk. 6

Det foreslås, at social- og integrationsministeren kan fastsætte, at kommunerne, nævnt i stk. 2 og 3, skal udskiftes med andre kommuner i samme region, hvis det af særlige årsager skønnes nødvendigt.

Bemyndigelsen vil for eksempel kunne anvendes i situationer, hvor et socialtilsyn anmoder om at blive fritaget for opgaven, og hvor det vurderes, at det er tungtvæjende grunde til, at opgaven skal gives til en anden kommunalbestyrelse. Bemyndigelsen kan desuden anvendes, hvis det må konkluderes, at den kommunalbestyrelse, der har fået opgaven efter loven, efter en samlet vurdering og efter inddragelse af vurderinger fra Socialstyrelsen som auditenhed, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2. eller fra Ankestyrelsen som klageinstans, ikke varetager opgaven efter de eksisterende retningslinjer eller tilstrækkeligt kvalificeret.

Social- og Integrationsministeren kan med hjemmel i bestemmelsen beslutte, at funktionen som socialtilsyn generelt skal flyttes til en anden kommune i regionen.

Der kan ikke som led i en beslutning om at overføre funktionen til en anden kommune ændres i den almindelige ordning, som fremgår af stk. 2 og 3, at én kommunalbestyrelse i hver region varetager opgaven som socialtilsyn.

Til § 3

Til stk. 1

Det foreslås, at socialtilsynene mod betaling af et vederlag, der dækker deres omkostninger, skal kunne tilbyde andre socialtilsyn, kommuner og regionsråd at udføre visse opgaver, som ligger i naturlig forlængelse af funktionen som socialtilsyn.

Opgaverne vil kunne bestå i:

- At yde konsulentbistand og undervisning til kommuner, regioner og tilbud vedrørende socialtilsynets virksomhed, herunder forhold som kommuner, regioner eller tilbud efterspørger hos socialtilsynet. Der kan for eksempel være tale om undervisning i forhold til bestemte metoder eller redskaber.

En kommunalbestyrelse kan i medfør af bestemmelsen for eksempel beslutte at udbyde den efteruddannelse og supervision af plejefamilier, som de anbringende kommuner er ansvarlige for efter den foreslåede § 66 a, stk. 4, i serviceloven, jf. Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn). Det er dog altid den anbringende kommunes ansvar at sikre, at efteruddannelsen og supervision modsvarer plejefamiliens behov.

- At udføre sagsforberedende opgaver til brug for en anden kommunalbestyrelse eller et regionsråds varetagelse af opgaver i relation til godkendelse og tilsyn med tilbud, der ikke er omfattet af denne lov.
- At udføre sagsforberedende opgaver for et andet socialtilsyn, når det f.eks. af geografiske årsager er mest hensigtsmæssigt.

Når en kommunalbestyrelse efter disse bestemmelser udfører sagsforberedende arbejde for en anden kommunalbestyrelse eller et regionsråd eller for et andet socialtilsyn, er det alene dele af det sagsforberedende og det praktiske arbejde i forbindelse med godkendelse og tilsyn, der kan udføres af socialtilsynet.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, at sagsforberedelse (konkrete sagsskridt, for eksempel sagsoplysning og tekniske undersøgelser) kan udliciteres og udføres af andre end myndigheden selv, hvis dette åbenbart er uden indflydelse på afgørelsen. Den kommune, der efter lovgivningen er ansvarlig for godkendelsen og tilsynet, skal træffe eventuelle afgørelser i forbindelse med opgaveudførelsen, ligesom sagsskridt, der har karakter af myndighedsopgaver, heller ikke kan delegeres, men skal bevares i den kommune, der har ansvaret efter loven.

Der er med de foreslåede bestemmelser i § 3, stk. 1, nr. 2 og 3, ikke tilsigtet en udvidelse af den adgang til at varetage opgaver for en anden myndighed, der allerede gælder efter uskrevne regler.

- At føre driftsorienteret tilsyn, jf. § 148 a, for kommuner, som har valgt at delegerer denne opgave til socialtilsynet, jf. de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1 i Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn).

Som led i forslaget til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn) foreslås det, at kommunalbestyrelserne skal have mulighed for at delegere deres kompetence til at føre driftsorienteret tilsyn efter servicelovens § 148 a til det socialtilsyn, der varetager socialtilsynet i kommunen. Muligheden for at delegere omfatter både det sagsforberedende arbejde, der ikke har karakter af myndighedsudøvelse, og myndighedsopgaver, herunder at træffe afgørelse.

Når en kommunalbestyrelse på denne måde delegerer sin kompetence til at varetage en opgave til en anden myndighed betyder det, at udførelsesmyndigheden udfører den faktiske opgave og træffer afgørelse på vegne af den delegerende kommune. Ansvar – herunder det økonomiske - bevarer i den delegerende kommune.

Til stk. 2

Det foreslås, at socialtilsynene mod betaling af et vederlag, der dækker omkostningerne, skal tilbyde bistand til at afdække, hvorvidt en plejefamilie eller en kommunal plejefamilie, jf. serviceloven § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, er egnet til at imødekomme et konkret barns eller en konkret ungs behov, jf. serviceloven § 68 b, stk. 2.

Godkendelse af plejefamilier og kommunale plejefamilier adskiller sig på nogle områder fra godkendelsen af øvrige tilbud ved, at godkendelsen sker af de konkrete personer, som udgør plejefamilien, og ikke, som for øvrige tilbud, den samlede medarbejdergruppe. Endvidere er den personlige kemi mellem plejefamilien og barnet oftest et vigtigt element i vurderingen af, hvorvidt den anbringende kommune bør vælge en bestemt plejefamilie i forhold til et bestemt barn eller en bestemt ung. Det kræver derfor, at de anbringende kommuner sikres viden om plejefamilierne.

Socialtilsynene får med lovforslaget derfor en forpligtelse til at tilbyde de anbringende kommuner bistand til opgaven med at matche børn og unge med en konkret plejefamilie. Opgaven består i at sikre et mere detaljeret overblik over de enkelte plejefamiliers kompetencer og forudsætninger, end hvad der fremgår af Tilbudsportalen. Socialtilsynene skal på denne baggrund tilbyde bistand til de anbringende kommuner med valg af en konkret plejefamilie.

Det er fortsat den anbringende kommune, der har ansvaret for, at det konkrete barn eller den konkrete unge er anbragt i et anbringelsessted, der imødekommer barnets eller den unges behov, jf. servicelovens § 68 b, stk. 2.

Til stk. 3

Det foreslås, at social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om socialtilsynets mulighed for at udføre supplerende opgaver herunder om beregning og opkrævning af vederlag.

Til § 4

Til stk. 1

Med den foreslåede bestemmelse oplistes i stk. 1, nr. 1-3, samtlige typer af tilbud, som foreslås at blive omfattet af socialtilsynet. Det gælder således private, kommunale og regionale tilbud, og det gælder også tilbud, som har en driftsaftale eller en anden form for aftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd om anvendelse af samtlige et tilbuds pladser. Dermed vil f.eks. sær- og enkeltmandsforanstaltning ikke længere være undtaget fra godkendelse og driftsorienteret tilsyn.

Det gælder også tilbud, som har driftsoverenskomst med staten som f.eks. Møltrup Optagelseshjem og Koføeds Skole. I det omfang tilbuddene er finansieret af statslige midler, jf. servicelovens § 178, stk. 1 og 2, fører socialtilsynet dog ikke tilsyn med tilbuddenes økonomi, da sikringen af, at statslige budget- og bevillingsregler overholdes, varetages af de kompetente statslige myndigheder.

Til stk. 1, nr. 1

Det foreslås, at plejefamilier og kommunale plejefamilier, jf. servicelovens § 66, nr. 1 og 2, er omfattet af socialtilsynet. Det indebærer, at disse skal godkendes som generelt egnede af den kommunalbestyrelse, som er ansvarlig for socialtilsynet efter den foreslåede § 2.

Ved siden af socialtilsynets generelle godkendelse efter denne lov, vil der fortsat efter serviceloven være mulighed for, at den anbringende kommune kan godkende plejefamilier som konkret egnede, jf. Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om forpligtende kommunale samarbejder (Konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.) som fremsættes samtidig med dette lovforslag.

Til stk. 1, nr. 2

Det foreslås, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.4.3, at følgende typer af sociale tilbud efter serviceloven omfattes af socialtilsynet:

- opholdssteder for børn og unge, jf. § 66, nr. 5,
- døgninstitutioner, jf. § 66, nr. 6,
- ambulante behandlingstilbud til stofmisbrugere, jf. § 101,
- botilbud til midlertidige ophold til voksne, § 107,
- botilbud til længerevarende ophold til voksne, jf. § 108,
- kvindekrisecentre, jf. § 109 og
- forsorgshjem, jf. § 110.

Godkendelse af og tilsyn med sociale tilbud efter serviceloven omfatter som efter gældende regler både bodelen og den øvrige indsats, der ydes i tilbuddet.

Til stk. 1, nr. 3

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.4.2, foreslås det, at den hjælp og støtte efter serviceloven, der kan defineres som tilbud, da den ydes til beboere i boligtyper, der kan ligestilles med botilbud til længerevarende eller midlertidige ophold efter servicelovens §§ 107 og 108, også omfattes af socialtilsynet.

Da bygningsdelen af disse boliger etableres og drives efter anden lovgivning, vil det alene være den hjælp, der ydes til beboerne efter serviceloven, og som gør, at der er tale om et samlet tilbud, der kan sammenlignes med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, der er omfattet af socialtilsynet.

Den hjælp og støtte, der foreslås omfattet af socialtilsynet er hjælp efter servicelovens §§ 83-87, samt hjælp efter §§ 97, 98 og 102, når denne hjælp ydes som en integreret af hjælpen i botilbuddet.

For at hjælpen i tilbuddet skal være omfattet af socialtilsynet, skal følgende betingelser være opfyldt:

- Hjælpen skal ydes til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre love, hvor der forudsættes kommunal visitation til bodelen. Der kan således være tale om plejehjem og beskyttede boliger, almene plejeboliger og ældreboliger med tilhørende servicearealer. Friplejeboliger er ikke omfattet, da kommunalbestyrelsen ikke visiterer borgere til friplejeboliger men til hjælp af et vist omfang og af en vis karakter, som borgeren selv vælger at få leveret i en bestemt friplejebolig.
- Der er tilknyttet servicearealer til boligerne og hjælpen udgår herfra og ydes af et fast ansat personale. Servicearealer defineres som arealer, der

anvendes til omsorgs- og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig, og som indrettes i umiddelbar tilknytning til boligerne. Det er ikke en forudsætning, at hjælpen leveres i servicearealet.

- Hjælpen skal omfatte støtte efter servicelovens § 85 evt. sammen med hjælp efter de andre nævnte bestemmelser, da det som udgangspunkt er den type hjælp, der gør, at tilbuddet kan sidestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108. Omfanget af hjælp efter § 85 kan desuden være med til at afgrænse de typer af tilbud, der er omfattet af socialtilsynet, fra de tilbud - typisk på ældreområdet-, som ikke er omfattet af socialtilsynet, men som til gengæld er omfattet af kommunalbestyrelsens tilsyn efter servicelovens § 151.
- Tilbuddets målgruppe skal være personer, der efter kommunalbestyrelsens afgørelse har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige social problemer. Målgruppen skal således generelt være at ligestille med målgruppen for botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, lige som målgruppebeskrivelsen for det konkrete tilbud skal være i overensstemmelse med dette.

Leverandøren af den hjælp, der ydes til beboerne, og som er omfattet af socialtilsynet, kan være den samme som den, der er ansvarlige for bygningsdelen, men det behøver ikke være tilfældet, og det er under alle omstændigheder vigtigt at se de to dele hver for sig i relation til godkendelse og tilsyn.

Den hjælp, der skal omfattes af tilsynet, er således karakteriseret ved, at den ydes efter de nævnte bestemmelser i serviceloven, at den leveres af et fast personale inden for en defineret bygningsramme (hvad enten det er i beboerens egen bolig, i fællesarealer eller i servicearealer) og til en nærmere defineret gruppe af beboere. Godkendelsen og det løbende tilsyn kan og skal derfor i lighed med andre tilbud vurderes i forhold til de temaer, som oplistes i forslagens § 6, stk. 2.

De faglige krav til kvaliteten af hjælpen vil være den samme som til den tilsvarende hjælp, der ydes til beboere i botilbud efter serviceloven. Personalet vil typisk være underlagt fælles ledelse i et eller andet omfang, der vil være afsat midler til at løse opgaven og socialtilsynet vil kunne vurdere, om de fysiske rammer, hjælpen ydes i, er egnede. Alt efter den konkrete organisering af hjælpen vil vurderingen i forhold til de enkelte temaer skulle vægtes forskelligt.

Til stk. 2.

For at sikre, at de boligtyper, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, ikke underlægges tilsyn både af socialtilsynet og af den kommunalbestyrelse, der har en tilsynsforpligtelse efter servicelovens § 151, forslås det, at socialtilsynet får kompetence til at afgøre, om socialtilsynet eller kommunalbestyrelsen, jf. servicelovens § 151, har tilsynsforpligtelsen i forhold til det konkrete tilbud. Som grundlag for afgørelsen skal socialtilsynet vurdere, om den hjælp, der ydes i tilbuddet, har så stor andel af hjælp efter § 85, at tilbuddet med hensyn til målgruppe og indsats kan sammenlignes med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108.

Socialtilsynets afgørelser efter denne bestemmelse kan, ligesom socialtilsynets øvrige afgørelser efter denne lov, påklages efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10, jf. forslagens § 15.

Til § 5

Med bestemmelsen præciseres opgaven med at godkende de sociale døgntilbud m.v.

Til stk. 1

Af den foreslåede bestemmelses stk. 1 fremgår det, at socialtilsynene varetager opgaven med at godkende tilbud omfattet af den foreslåede § 4 som generelt eg-

nede. Godkendelsen som generelt egnet indebærer en vurdering af, om tilbuddet er generelt egnet til at modtage borgere i tilbuddets målgruppe inden for rammerne af godkendelsen i overensstemmelse med de krav, der følger af den foreslåede § 6.

Godkendelse af tilbuddene sker *efter ansøgning*. Dette indebærer, at det er tilbuddet selv, der skal søge om godkendelse hos det socialtilsyn, der efter lovens § 2 er ansvarlig for godkendelsen af det pågældende tilbud.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at et en kommune søger om godkendelse på vegne af tilbuddet. Dette kan for eksempel være relevant for kommuner, som har egne procedurer for at rekruttere plejefamilier med henblik på at opfylde kommunens forsyningsforpligtelse efter servicelovens § 4. Et tilbud kan dog altid vælge selv at ansøge om godkendelse direkte hos socialtilsynet.

Det følger endvidere af bestemmelsen, at socialtilsynenes godkendelse af tilbuddene foretages på baggrund af en samlet vurdering af, hvorvidt tilbuddet opfylder de faglige og økonomiske betingelser for godkendelse, som er angivet i lovens § 6.

Bestemmelsen ændrer ikke ved, at det er de enkelte kommuner, som har forsyningsforpligtelsen, jf. servicelovens § 4. Det er således også de enkelte kommuners ansvar at sikre, at der er det fornødne antal plejefamilier, herunder at foretage det opsøgende arbejde, der er forbundet hermed.

Til stk. 2

Det følger af den foreslåede bestemmelses stk. 2, at godkendelsen af et tilbud er en betingelse for, at tilbuddet kan indgå i den kommunale forsyning, jf. servicelovens § 4. Dette indebærer, at en kommune ikke må visitere borgere til tilbuddet, medmindre det er godkendt af socialtilsynet.

Til stk. 3

Det følger af den foreslåede bestemmelses stk. 3, at socialtilsynet i forbindelse med godkendelse kan fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for godkendelsen.

En betinget godkendelse kan være særligt relevant for nye tilbud, som ikke har en eksisterende godkendelse. Således er det ikke altid, at nye tilbud har alle ansættelser på plads eller der kan være andre uafklarede faktorer, som kan have en betingelse for, at tilbuddet kan blive godkendt. Et eksempel kan være tilfælde, hvor et tilbud har en klar målgruppebeskrivelse, men hvor endelige aftaler med de kommende medarbejdere endnu ikke er på plads. Da tilsynet skal forholde sig til personalegruppens sammensætning for at sikre, at tilbuddet samlet set har de rette kompetencer ift. målgruppen, kan der ikke gives en endelig godkendelse på et tidspunkt, hvor medarbejderne ikke er ansat. Socialtilsynet kan da betinge godkendelse af, at der ansættes medarbejdere, som har de fornødne kompetencer til at håndtere tilbuddets påtænkte målgruppe.

For, at et socialtilsyn kan give en betinget godkendelse, må det dog skulle anses for overvejende sandsynligt, at tilbuddet efterfølgende vil kunne opfylde betingelsen. Muligheden er således reserveret til de tilfælde, hvor der alene udestår formalia, eller hvor der er andre forhold, som er væsentlige nok til at være en betingelse for godkendelse, men som omvendt trods alt alene udgør en mindre del af det samlede godkendelsesgrundlag.

Da manglende opfyldelse af den betingelse, som er opstillet for godkendelsen, vil medføre, at der gives afslag på ansøgning om godkendelse, er der tale om en afgørelse, som kan påklages, jf. den foreslåede § 15.

Til stk. 4

Af den foreslåede bestemmelses stk. 4 fremgår det, at socialtilsynene kan træffe afgørelse om tilbagekaldelse af godkendelsen af et tilbud, hvis tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse. Det kan for eksempel være i tilfælde, hvor et tilbud ikke har efterkommet et påbud om at sikre ansatte med de rette kompetencer i tilbuddet,

Dette indebærer, at tilbuddet ikke alene skal vurderes på baggrund af den eksisterende godkendelse, men at kommunen i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn, jf. den foreslåede § 7, fortløbende skal vurdere, hvorvidt kravene i forslaget § 6 er opfyldt.

Tilbagekaldelse af en godkendelse er en afgørelse og kan derfor påklages efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10, jf. den foreslåede § 15.

Til stk. 5

Der foreslås, at godkendelsen af et tilbud bortfalder, hvis der ikke har været anbragt borgere i tilbuddet i en sammenhængende periode på 2 år. Begrundelsen herfor er, at der kan ske store ændringer i et tilbud, som kan betyde, at det grundlag, den generelle godkendelse oprindeligt blev givet på baggrund af, er bortfaldet. Desuden er det den mest hensigtsmæssige brug af ressourcerne, at der alene føres tilsyn med tilbud, som er i brug.

Hvis tilbuddet ønsker at indgå i den kommunale forsyning igen, skal tilbuddet på ny ansøge om godkendelse.

Bestemmelsen skal ses i sammenhænge med den foreslåede § 12, stk. 2, nr. 2, hvorefter tilbuddene af egen drift skal give det socialtilsyn, som har godkendt tilbuddet, oplysninger om, hvilke kommuner der har ansvaret for de borgere, der har ophold i tilbuddet, jf. retssikkerhedslovens §§ 9 – 9 b.

Hvis plejefamiliens godkendelse bortfalder i medfør af denne bestemmelse, skal socialtilsynet meddele plejefamilien dette.

Til stk. 6

Bestemmelsen er en delvis videreførelse af den nuværende § 142, stk. 3, i serviceloven, hvorefter den kommunalbestyrelse, der godkender en plejefamilie eller en kommunal plejefamilie, jf. servicelovens § 66, nr. 1 og 2, i forbindelse med godkendelsen skal sikre, at plejefamilien gennemfører et kursus i at være plejefamilie.

Bestemmelsen indebærer, at det socialtilsyn, som er ansvarlig for at godkende en plejefamilie eller en kommunal plejefamilie som generelt egnet, skal tilbyde plejefamilien et introduktionskursus i at være plejefamilie. Hvis plejefamilien ikke ønsker at modtage kurset, kan socialtilsynet undlade at godkende plejefamilien. Af denne grund er ordlyden af bestemmelsen ændret, således at socialtilsynet skal "tilbyde" familien kurset, og ikke "sikre" at plejefamilien gennemfører det.

Det bemærkes, at ansvaret for at tilbyde konkret godkendte plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier, et introduktionskursus, fortsat påhviler den anbringende kommune, jf. herom den foreslåede affattelse af servicelovens § 66 a i det samtidigt fremsatte forslag om konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.

I den nuværende servicelovs § 142, stk. 3, var desuden et krav om, at *"medmindre særlige forhold gør sig gældende, skal kurset være gennemført, inden plejefamilien modtager et barn eller en ung i pleje"* og at kurset *"som minimum [skal] have en varighed svarende til 4 hele kursusdage"*.

Som det fremgår af det samtidigt fremsatte forslag om konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv., foreslås det at udarbejde arbejde en bemyndigelse til, at social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om bl.a. pleje-

familier. Ovenstående krav påtænkes således videreført i en ny bekendtgørelser om plejefamilier.

Til stk. 7

Det foreslås i stk. 7, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om godkendelsens tilrettelæggelse og om socialtilsynets forpligtelser i forbindelse med godkendelsen.

Bemyndigelses påtænkes anvendt til at kunne fastsætte nærmere regler om, hvordan godkendelsesproceduren skal foretages af socialtilsynene.

Til § 6

Bestemmelsen indeholder de overordnede betingelser for, at et tilbud omfattet af loven, jf. den foreslåede § 4, kan godkendes.

Til stk. 1-3

Af den foreslåede bestemmelses stk. 1 fremgår det, at det er en betingelse for godkendelse, jf. § 5, af sociale døgntilbud m.v., jf. § 4, at tilbuddet efter en samlet vurdering har den fornødne faglige kvalitet og økonomiske bæredygtighed.

Sammenholdt med den foreslåede § 5, stk. 4, hvoraf det foreslås, at socialtilsynene skal træffe afgørelse om tilbagekaldelse af en godkendelse, hvis tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse, følger det, at tilbuddene fortløbende skal opfylde kravene i bestemmelsen.

Det fremgår endvidere af den foreslåede bestemmelses stk. 2, bestemmelsen, at tilbuddenes faglige kvalitet skal vurderes inden for følgende overordnede temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse.
- 2) Selvstændighed og relationer.
- 3) Målgrupper, metoder og resultater.
- 4) Organisation og ledelse.
- 5) Kompetencer.
- 6) Økonomi.
- 7) Fysiske rammer.

Med forslaget indføres en kvalitetsmodel for vurderingen af kvaliteten i tilbuddene. Der er tale om en generisk model, som skal anvendes i vurderingen af alle tilbud omfattet af loven. Ikke alle kvalitetsaspekter, som er gengivet i temaerne oven for, er lige relevante for alle tilbud. For eksempel vil temaet "organisation og ledelse" ikke være relevant for plejefamilier, ligesom det er andre krav, som må stilles til organisation og ledelse i store tilbud, end i små tilbud. Socialtilsynene skal således anlægge en helhedsvurdering af kvalitet i tilbuddene, henset til tilbuddets målgruppe.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelses stk. 3, at social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om vurderingen af tilbuddenes faglige kvalitet og økonomiske bæredygtighed, herunder i form af opstilling af kvalitetskriterier og måleindikatorer. Denne hjemmel vil blive anvendt til i bekendtgørelsesform at beskrive kriterierne og indikatorerne og deres indbyrdes sammenhænge. Kvalitetsmodellen udarbejdes af Socialstyrelsen med tæt inddragelse af KL, kommunerne og eksperter og interessenter på området.

Modellen vil indebære, at de aspekter af kvalitet, som er gengivet i temaerne oven for, vil blive brudt ned i *kriterier*. Kriterierne vil være normative i den forstand, at de angiver, hvornår der kan siges at være kvalitet i et tilbud.

Kriterierne vil blive nedbrudt i *indikatorer*. Indikatorerne indeholder ikke en værdi i sig selv, men er en kvantitativ eller kvalitativ variabel. Indikatorerne fortæller hvorvidt et kriterium er opfyldt.

Et eksempel på et *kriterium* inden for temaet "organisation og ledelse" kan være, at tilbuddets ledelse sikrer en fortløbende faglig udvikling i tilbuddet. Et eksempel på en *indikator* for dette kriterium kan være, at tilbuddet benytter ekstern supervision.

Et eksempel på et kriterium inden for temaet "målgrupper, metoder og resultater" er tilbuddets evne til at få beboerne i uddannelse eller beskæftigelse. Her kan en indikator for tilbud for børn og unge i målgruppen være, hvor mange børn og unge, som afslutter folkeskolens afgangseksamen. Under temaet kan desuden fokuseres på inddragelse af beboerne i forholdene i tilbuddene samt på beboernes trivsel og sundhed.

Et kriterium inden for temaet "kompetencer" kan være medarbejdergruppens formelle (uddannelsesmæssige) kompetencer. En indikator kan her være, at personalet har formel uddannelse i at håndtere magtanvendelser.

Der vil være forskel på, hvilken vægtning tilsynet skal tillægge de forskellige indikatorer afhængigt af tilbuddets karakter og målgruppe. Hvis et tilbud har en behandlingskrævende målgruppe med specielle behov, vil det være svært for et tilbud at kunne opnå godkendelse uden de fornødne dokumenterede uddannelsesmæssige kompetencer. Omvendt vil en plejefamilie, der er godkendt til børn uden særlige problematikker, ikke nødvendigvis skulle have en formel uddannelse ud over den lovpligtige grund- og efteruddannelse.

Der ønskes med reformen at sikre et bedre og mere ensartet grundlag at vurdere kvaliteten i indsatsen over for borgerne i tilbuddene. Der skal således alene opstilles krav til processer i det omfang, det har betydning for borgerne.

Når socialtilsynet skal vurdere et tilbuds kvalitet ud fra de opstillede indikatorer, skal det ske ud fra en samlet kvalitativ vurdering. Der er således ikke en automatik i manglende opfyldelse af en indikator. Vurderingen af, hvorvidt opfyldelsen af indikatorer skal føre til skærpet tilsyn eller evt. tilbagekaldelse af en godkendelse, afhænger af tilbuddets karakter og målgrupperne i tilbuddet. Der vil således, som det også er tilfældet i dag, være et stort skøn forbundet med at godkende og føre tilsyn med tilbuddene, og det stiller krav til, at de ansvarlige kommuner sikrer, at der er de fornødne tilsynsfaglige kompetencer repræsenteret i socialtilsynet.

Til § 7

Med bestemmelsen præciseres opgaven med at føre driftsorienteret tilsyn med de sociale døgntilbud.

Til stk. 1

Af den foreslåede bestemmelses stk. 1 fremgår det, at socialtilsynene varetager opgaven med at føre driftsorienteret tilsyn med de tilbud, som er omfattet af den foreslåede § 4. Det fremgår endvidere, at socialtilsynene som led i det driftsorienterede tilsyn skal påse, at tilbuddene fortsat opfylder de faglige og økonomiske betingelser for godkendelse, som følger af den foreslåede § 6.

Til stk. 2

I bestemmelsens stk. 2 foreslås det, at socialtilsynene ved varetagelsen af tilsynsopgaven skal benytte relevante informationskilder, herunder:

- 1) anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i tilbuddet,
- 2) oplysninger fra tilbuddet, herunder tilbuddets seneste årsrapport, jf. lovforslagets § 16, stk. 2, nr. 4.

- 3) oplysninger om tilbuddet fra de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven, og
- 4) oplysninger fra ansatte og borgere i tilbuddet og andre relevante personer.

Bestemmelsen har til formål at tydeliggøre, at tilsynsopgaven skal varetages ved inddragelsen af flere forskellige relevante kilder til information.

For det første er det angivet, at tilsynet skal føres ved besøg i tilbuddet. Denne informationskilde kan sikre et indblik i de fysiske forhold i tilbuddet, ligesom det – til en vis grad – giver mulighed for at få et indblik i tilbuddets dagligdag og de ansattes håndtering af beboerne.

I bestemmelsen foreslås det at give socialtilsynet klar hjemmel til at foretage både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Samtidig præciseres det, at tilsynet skal gennemføres ved anvendelsen af både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg.

I forbindelse med tilrettelæggelse af et tilsynsbesøg skal der overvejes fordele og ulemper ved fremgangsmåden. Ved anmeldte tilsynsbesøg vil der være mulighed for at anmode tilbuddet om at fremskaffe relevante oplysninger, som den ansvarlige kommune og tilbuddet kan benytte sig af til at forberede tilsynsbesøget. Dette kan særligt være relevant i et udviklingsøjemed, fordi tilbuddet kan få lejlighed til at reflektere over egen praksis.

Ved vurderingen af, om der skal foretages uanmeldte tilsynsbesøg bør der også tages højde for tilbuddets målgruppe. Nogle beboere kan have behov for stabilitet og forudsigelighed, og i disse tilfælde kan det virke direkte skadeligt at henvende sig til beboeren uden forudgående at give tilbuddet lejlighed til at forberede beboeren på dette. Socialtilsynet bør i disse situationer overveje, hvordan inddragelsen af beboerne kan tilrettelægges mest skånsomt.

Der kan også være den ulempe ved et uanmeldt tilsynsbesøg, at der kan være arrangeret ture ud af huset, så beboere og ansatte ikke er til stede i tilbuddet.

Omvendt kan et uanmeldt tilsynsbesøg have den fordel, at socialtilsynet kan få bedre indblik i tilbuddets dagligdag og umiddelbare omgang med beboerne.

Tilsynet skal altid tilrettelægges så det på den denne side tager udgangspunkt i, at der er tale om tilbud, hvor udsatte borgere og borgere med handicap – oftest på samfundets foranledning og for samfundets midler – bor. Der må på den baggrund kunne kræves, at der er gennemsigtighed med, hvad der foregår i tilbuddet.

Og på den anden side skal tilsynet tage højde for, at der er tale om beboernes bolig og – for plejefamilier – tillige plejefamiliens bolig. Der må derfor udvises hensyntagen til de, som bor i tilbuddet.

Det skal i den forbindelse understreges, at hjemlen ikke giver adgang for socialtilsynet til uden retskendelse at tiltvinge sig adgang til private hjem. Hvis et tilbud, for eksempel en plejefamilie, ikke ønsker at lukke de tilsynsførende ind, hvis de dukker op uanmeldt, må socialtilsynet overveje, om tilbuddet har acceptable grunde til det.

Hvis socialtilsynet ikke mener, at de af tilbuddet anførte grunde har en tilstrækkelig vægt, må socialtilsynet overveje, om det skal have konsekvenser for tilbuddet, enten i form af et mere intensivt og hyppigt tilsyn eller i sidste ende i en inddragelse af godkendelsen. Det kan med fordel drøftes med tilbuddene, herunder plejefamilier, allerede i forbindelse med godkendelse, at der vil blive ført uanmeldt tilsyn med tilbuddet.

For det andet foreslås det, at der i forbindelse med et tilsyn skal indgå oplysninger fra tilbuddet selv. Det er for eksempel oplysninger om tilbuddets aktuelle medarbejdersammensætning, økonomiske nøgletal fra årsrapporten, jf. forslagets § 16, stk. 2, mv.

For det tredje foreslås det, at tilsynet skal indhente oplysninger om tilbuddet fra de kommuner, som har visiteret borgere til tilbuddet. Oplysningerne skal give socialtilsynet bedre grundlag for at vurdere, i hvilket omfang tilbuddet er i stand til at opnå de opstillede mål for borgerne i de konkrete sager. Det er den anbringende kommune nærmest til at vurdere.

Der opstilles ikke formkrav til de oplysninger, som socialtilsynet skal indhente fra de kommuner, som har visiteret borgere til tilbuddet. Socialtilsynene kan derfor vælge, at høringen skal ske på en bestemt måde, for eksempel ved anvendelsen af et bestemt redskab til vurdering af målopfyldelse, en mere åben kvalitativ vurdering eller andet. socialtilsynet kan dog ikke træffe beslutning om anvendelsen af redskaber for høringen, som er unødigt tidskrævende for den hørte kommune.

Der stilles ligeledes heller ikke krav om, at socialtilsynet skal indhente oplysninger fra alle kommuner, der har visiteret borgere til tilbuddet. Antallet af kommuner, som høres, skal dog være tilstrækkeligt til at give et retvisende billede af tilbuddet, henset til tilbuddets størrelse.

Endelige angiver bestemmelsen som det fjerde, at socialtilsynet skal inddrage oplysninger fra ansatte og borgere i tilbuddet og andre relevante personer.

Bestemmelsen skal sikre, at de, som hver dag oplever tilbuddet fra nærmeste hold får lejlighed til at give deres syn på tilbuddet – og også uden lederen af stedet er til stede. I forbindelse med høringen af borgere skal der tages hensyn til deres eventuelle særlige behov. For visse målgrupper vil det ikke være hensigtsmæssigt at høre dem, for andre beboere er det vigtigt, at de varsles først, så de kan forberede sig på det, og for endnu andre vil det være mest hensigtsmæssigt at tilrettelægge høringen i grupper fremfor enkeltvist.

”Andre relevante personer” kan eksempelvis være pårørende. For myndige beboere bør pårørende dog alene høres, i tilfælde, hvor beboeren selv ønsker det. Tilbuddets eksterne samarbejdspartnere kan også være relevante at høre.

Til stk. 3

I bestemmelsens stk. 3 foreslås indført krav om, at skal aflægge mindst et årligt tilsynsbesøg i alle tilbud. Kravet er understregning af, at tilsynsbesøget er en vigtig kilde til information, og at hensigtsmæssigt tilrettelagt tilsyn ikke kan føres uden at aflægge besøg i tilbuddet mindst en gang årligt.

Krav om det årlige tilsynsbesøg gælder fra tilbuddet godkendes. Det vil sige, at hvis et tilbud godkendes i april 2014, skal der være mindst et ordinært tilsynsbesøg i tilbuddet frem til mart 2015.

Det skal dog understreges, at der er tale om et minimumskrav, og at der skal aflægges flere tilsynsbesøg i et tilbud, hvis forholdene tilsiger det, for eksempel hvis der er tale om et nyt tilbud, som ikke anvender velbeskrevne og dokumenterede metoder, hvis der er forhold, som nødvendiggør, at der føres skærpet tilsyn med tilbuddet eller andre forhold som giver anledning til at holde ekstra øje med stedet enten med henblik på kontrol med eller udvikling af tilbuddet.

Som det fremgår af den foreslåede § 2, overtager socialtilsynene fuldt ud ansvaret for opgaven. Det betyder også, at socialtilsynene kan vælge at aflægge mere end et årligt besøg i alle tilbud.

Til stk. 4

Det foreslås, at social- og integrationsministeriet får hjemmel til at fastsætte nærmere regler om, hvilke forhold der skal inddrages i det driftsorienterede tilsyn.

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse omhandler socialtilsynenes tilrettelæggelse af og opfølgning på tilsynet.

Til stk. 1

Med den foreslåede bestemmelse fastslås det, at tilrettelæggelsen af tilsynet altid skal tage udgangspunkt i de oplysninger, som socialtilsynet er i besiddelse af om tilbuddet, herunder på baggrund af tilsynsbesøg, oplysninger fra tilbuddet selv eller oplysninger fra borgere eller andre. Oplysningerne kan for eksempel begrunde, at der aflægges flere tilsynsbesøg i tilbuddet end det lovpligtige årlige besøg efter den foreslåede § 7, stk. 3, at socialtilsynet anmoder tilbuddet om yderligere oplysninger eller, at socialtilsynet indhenter oplysninger fra andre.

Oplysningerne kan give anledning både til at føre et mere intensivt tilsyn eller et mindre intensivt tilsyn. Der kan for eksempel være anledning til at føre et mere intensivt tilsyn med tilbud, hvor flere nøglemedarbejdere er fratrådt, eller hvor der på et tilsynsbesøg er observeret en dårlig tone i personalets omgang med beboerne.

Et mindre intensivt tilsyn kan være relevant i forhold til en plejefamilie, som ikke har børn anbragt i familien. I den periode bør tilsynsintensiteten tilpasses det forhold, at der ikke er et barn anbragt i familien, hvorfor man ikke kan se, hvordan plejefamilien udfylder rollen som plejefamilie. Tilsynet skal dog altid tilrettelægges, så det følger op på godkendelsesgrundlaget. I og med at plejefamilien er godkendt, står socialtilsynet inde for, at plejefamilien er generelt egnet til at modtage børn i overensstemmelse med godkendelsesgrundlaget. Det henvises i øvrigt til den foreslåede § 5, stk. 5, hvorefter godkendelsen af tilbuddene bortfalder, hvis der ikke har været anbragt borgere i tilbuddet i en sammenhængende periode på 2 år.

Til stk. 2

I den foreslåede bestemmelses stk. 2 fremgår det, at socialtilsynet i forbindelse med tilsynet skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, når forholdene i det enkelte tilbud tilsiger det.

Afgørelser om skærpet tilsyn er reserveret til de tilfælde, hvor socialtilsynet, som fører det driftsorienterede tilsyn med et tilbud, er så bekymret for indsatsen i tilbuddet, at der holdes ekstra øje med indsatsen. Det kan for eksempel være ved mistanke om strafbare forhold begået af personale, for eksempel vold eller seksuelle overgreb, det kan være at det eneste uddannede personale i forhold til målgruppen er fratrådt, eller det kan være ved uforholdsmæssigt mange magtanvendelser inden for en kort periode.

Bestemmelsen skal ses i sammenhænge med den foreslåede § 19, hvorefter tilbuddene kan afkræves en højere tilsynstakst, hvis socialtilsynet træffer afgørelse om skærpet tilsyn.

Da der er tale om en afgørelse, kan den påklages efter den foreslåede § 15.

Til stk. 3

I bestemmelsens stk. 3 foreslås det, at et socialtilsyn kan træffe afgørelse om at udstede påbud til et tilbud, hvis overholdelse kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse, og at tilsynet kan knytte frister til et påbud.

Muligheden for at givet et tilbud et påbud er reserveret til de tilfælde, hvor forholdene i et tilbud ikke er så grelle, at tilbuddets godkendelse bør inddrages akut, men

hvor der alligevel er behov for tiltag i tilbuddet, for at tilbuddet fortsat kan godkendes til målgruppen. Det kan for eksempel være i tilfælde, hvor en væsentlig andel af medarbejderne er fratrådt, og hvor de tilbageværende medarbejdere ikke kan forventes at løse opgaven alene, enten fordi de er for få, eller fordi tilbuddet ikke længere besidder de fornødne kompetencer til at håndtere den målgruppe, som tilbuddet er godkendt til. Påbuddet kan da gå på at få ansat de relevante medarbejdere. Et andet eksempel være, at et tilbud har uforholdsmæssig mange magt-anvendelser. Socialtilsynet kan da gives tilbuddet et påbud om at tilvejebringe en handlingsplan for at undgå unødigt magtanvendelse i fremtiden og om relevant efteruddannelse af medarbejderne.

Da det vil blive offentliggjort på Tilbudsportalen, at tilbuddet har fået et påbud, og hvad dette består i, og da det kan have stor betydning for tilbuddets mulighed for at sælge pladser, indtil påbuddet ikke længere er gældende, bør tilbuddet som udgangspunkt have haft mulighed for at rettet op på forholdene, før der træffes afgørelse om påbud. Der kan dog være tilfælde, hvor de underliggende forhold er tilstrækkeligt alvorlige, eller hvor tilbuddet ikke har vist vilje til at rette op, at en afgørelse må træffes straks.

Det må forudsættes, at et påbud er af en karakter, som giver tilbuddet mulighed eller vilje til at efterkomme det. Hvis ikke det er tilfældet, bør det i stedet overvejes, om der skal træffe afgørelse om at trække godkendelsen tilbage.

Længden af en evt. frist for at efterleve et påbud skal fastsættes ud fra de konkrete forhold, som har givet anledning til påbuddet. Hvis der for eksempel er tale om, at en medarbejder har begået seksuelle overgreb mod beboere i tilbuddet kan påbuddet gå på, at denne medarbejder ikke må være i tilbuddet. Et sådant påbud kan efterleves straks, og fristen kan sættes herefter. Et påbud om ansættelse af medarbejdere med bestemte kompetencer kan – afhængigt hvor alvorligt fraværet af de fornødne kompetencer er – fastsættes med en længere frist.

Manglende overholdelse af et påbud kan enten føre til, at godkendelse af tilbuddet tilbagekaldes, eller at godkendelsen af tilbuddet, for eksempel mht. målgruppe, ændres i overensstemmelse med, hvad de faktiske forhold i tilbuddet tilsiger. Et påbud er en afgørelse og kan derfor påklages efter de almindelige regler i retssikkerhedslovens kapitel 10. Jf. herom også de særlige bemærkninger til den foreslåede § 14.

Til stk. 4

Det foreslås, at social- og integrationsministeriet får hjemmel til at fastsætte nærmere regler om, hvornår skærpet tilsyn skal iværksættes, og hvornår påbud skal gives. Vurderingen af, hvornår der skal iværksættes skærpet tilsyn med et tilbud, og i hvilke tilfælde, der skal gives et påbud, skal ses i tæt sammenhænge med den kvalitetsmodel, som Socialstyrelsen skal udarbejde til vurderingen af tilbuddene.

Til § 9

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at socialtilsynene årligt skal udarbejde en årsrapport om kvaliteten af tilbuddene. Årsrapporten kan skal bl.a. indgå i drøftelserne om den rammeaftale op på det sociale område og det almene ældreboligområde, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet.

Til stk. 2

Social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om, hvilke forhold der skal redegøres for i årsrapporten af socialtilsynet. Bemyndigelsen vil bl.a. blive udmøntet i krav om, at årsrapporten indeholder statistiske oplysninger om socialtilsynets sagsbehandlingstider, tilsynstakster, antallet af tilsyn herunder skærpede tilsyn, antallet af påbud i året, antallet af tilbagekaldelser af god-

kendelser mv. Endvidere vil der blive stillet krav om, at der redegøres for den generelle kvalitet i tilbuddene, herunder den faglige og organisatoriske udvikling i tilbuddene, udvalgte fokuspunkter for året og evt. socialtilsynets anbefalinger for udviklingen i tilbuddene inden for regionen fremover.

Til § 10

Til stk. 1

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1 at indføre en pligt for socialtilsynene til at underrette de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9-9 b i retssikkerhedsloven, hvis socialtilsynet oplever bekymrende forhold i et tilbud, og når en sådan underretning vurderes at være relevant. Det kan for eksempel være ved oplysninger om, at der er forhold i tilbuddet, som har medført, at socialtilsynet fører et skærpet tilsyn med tilbuddet.

Oplysninger, som indgår i en underretning fra socialtilsynet til borgerens opholdskommune, vil ofte omhandle generelle forhold i tilbuddet, men kan også være oplysninger om borgerens rent private forhold.

Kravet om, at en oplysning skal være relevant betyder, at socialtilsynet alene skal underrette de opholdskommuner for borgere i tilbuddet, som oplysningerne er relevante for. Der kan være tale om generelle oplysninger – som for eksempel at tilbuddet er sat under skærpet tilsyn – som kan være relevant for alle kommuner, der anvender tilbuddet. Men det kan også være oplysninger, som alene er relevante for bestemte kommuner, for eksempel om problemer i en bestemt afdeling af et tilbud.

Det overordnede formål med bestemmelsen er således at sikre, at den viden, som socialtilsynet har om et tilbud, tilgår borgerens opholdskommuner, så denne kommune kan tage højde for disse forhold i forbindelse med det personrettede tilsyn. Oplysninger kan kommunen anvende til at vurdere, hvorvidt borgeren er placeret i det rette tilbud.

Hvis den anbringende kommune måtte modtage personfølsomme oplysninger fra socialtilsynet efter bestemmelsen, skal den anbringende kommune vurdere, om der er grundlag for at orientere borgeren herom efter de almindelige regler om oplysningspligt i persondatalovens §§ 28-31.

Til § 11

Til stk. 1

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1, at socialtilsynet skal etablere mulighed for, at et tilbuds personale, beboere, pårørende og andre kan henvende sig anonymt til socialtilsynet om bekymrende forhold i tilbuddet.

Efter bestemmelsen skal socialtilsynet som minimum have et telefonnummer og en e-postadresse særskilt hertil. Socialtilsynet bør som led i tilsynsbesøgene med tilbuddene oplyse om muligheden for at rette henvendelse til socialtilsynet.

Forslaget skal sikre tilsynet det bredest mulige oplysningsgrundlag for varetagelsen af tilsynsopgaven. Samtidig skal ordningen give borgere, pårørende, ansatte og andre, der er i daglig kontakt med tilbuddet, sikkerhed for, at de ved, hvor de kan rette henvendelse, hvis de oplever en ubehagelig tone eller andre u hensigtsmæssigheder i et tilbud.

Samtidig foreslås det, at socialtilsynet skal oplyse beboere og ansatte om muligheden for at rette henvendelse til socialtilsynet.

Til stk. 2

Det foreslås i bestemmelsens stk. 2, at myndigheder og personer, der udøver opgaver efter stk. 1, samt enhver der i øvrigt yder bistand hertil, er underkastet reglerne om tavshedspligt efter straffelovens §§ 152-152 f. Bestemmelsen skal sikre, at tavshedspligt efter straffeloven gælder for kommunalbestyrelsen, socialtilsynets medarbejder og personer der udøver bistand til de nævnte. Som for øvrige offentligt ansatte, må de nævnte personer ikke videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de som led i deres arbejde er eller bliver bekendt med. Der er ved overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 f fastsat straf for overtrædelse af bestemmelserne. Der undtages dog for oplysninger, som myndigheden er forpligtet til at videre efter lovforslagets § 12, jf. nærmere herom nedenfor under bemærkninger til § 12.

Til stk. 3

Det foreslås i bestemmelsens stk. 3, at socialtilsynet ikke over for opholdsstedet eller botilbuddet eller andre må oplyse, at socialtilsynet har modtaget en klage, jf. stk. 1, jf. dog § 12 om videregivelse af oplysninger. Bestemmelsen udvider den almindelige tavshedspligt efter forvaltningsloven og straffeloven og følger således de gældende bestemmelser for Arbejdstilsynet efter lov om arbejdsmiljø § 79.

Bestemmelsen skal sikre en ansat, en beboer eller andre, som klager til socialtilsynet over forhold på et botilbud eller et opholdssted m.v., mod, at socialtilsynet videregiver oplysninger om klagen til f.eks. botilbuddet eller opholdsstedets leder m.v. Bestemmelsen giver således henvenderen total anonymitet. Socialtilsynet må således som følge af den særlige tavshedspligtsregel ikke over for ledere m.v. af botilbuddet eller opholdsstedet m.v. oplyse, at tilsynet har modtaget en klage, jf. stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er udarbejdet efter de tavshedspligtsbestemmelser, der findes i lov om arbejdsmiljø § 79, som udvider den almindelige tavshedspligt efter forvaltningsloven og straffeloven, så henvender sikres den maksimale anonymitet ved henvendelse om klager til Arbejdstilsynet over arbejdsmiljøforhold på virksomheder. Lov om arbejdsmiljø § 79 sikrer således den ansatte mod, at Arbejdstilsynet videregiver oplysninger om klagen til arbejdsgiver eller dennes repræsentant og sikrer således den ansattes total anonymitet ved henvendelse.

Beskyttelsen mod videregivelse af oplysninger omfatter klager, som kommer fra den i stk. 1 nævnte personkreds. Bestemmelsen omfatter oplysninger om klagens indhold, oplysninger som identificerer klageren, oplysninger om, at der er klaget, og oplysninger om, at et tilsynsbesøg foretages som følge af en klage.

I relation til almindelige tilsynsopgaver betyder bestemmelsen, at socialtilsynets medarbejdere ikke må oplyse, om et tilsynsbesøg foretages som følge af en klage, eller at socialtilsynet har modtaget en klage. En anmodning om sådanne oplysninger behandles i givet fald efter reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og persondataloven.

Hvis et opholdssted eller et botilbud m.v. anmoder om aktindsigt i en klagesag, afgøres sagen normalt efter forvaltningslovens §§ 9 og 15, idet et opholdssted eller et botilbud m.v. i tilfælde, hvor der er klaget over forhold på stedet, må være part i en evt. klagesag. Efter § 9, stk. 2, begrænser bestemmelser om tavshedspligt for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, ikke pligt til at give aktindsigt efter forvaltningsloven. I lighed med arbejdsmiljølovens § 79, stk. 2, må den foreslåede bestemmelses betydning ved en parts ønske om aktindsigt imidlertid tillægges betydning ved afgørelsen efter forvaltningslovens § 15, stk. 1, således at botilbuddet eller opholdsstedet m.v. kan nægtes aktindsigt i den pågældende tilsyns-sag med hensyn til en klage.

En anmodning om aktindsigt fra andre end parter kan med forslaget afvises umid-

delbart af socialtilsynet på grundlag af offentlighedslovens § 14, med henvisning til lov om social tilsyn § 10, stk. 3.

Ved klage over socialtilsynets afgørelser, jf. § 14, sendes hele sagen inklusiv en evt. anonym henvendelse til klageindsatsen. I forbindelse med oversendelsen skal socialtilsynet dog gøre klageinstansen opmærksom på, at socialtilsynet har tavshedspligt om oplysninger indkommet på baggrund af § 10 og de særlige tavshedspligtsregler, hvilke klageindsatsen ligeledes skal respektere.

Endelig finder persondatalovens regler om oplysningspligt efter § 29, stk. 1, og indsigtsret efter § 31, stk. 1, anvendelse, når kommunen har registreret en klage over en personligt ejet virksomhed eller et mindre ejet interessentskab, hvor interessenterne er fysiske personer. Persondatalovens § 30, stk. 1 og 2, giver dog mulighed for at fravige §§ 19, stk. 1, og 31, stk. 1, når den registreredes interesse i at få kendskab til oplysninger efter en konkret vurdering findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser eller kontrol-, tilsyns-, eller reguleringsopgaver. Det skal i den forbindelse vurderes, om oplysningspligten og indsigtsretten viger helt eller alene udskydes, indtil sagen er nærmere undersøgt. Det vurderes i den forbindelse, at beskyttelsen af klagers anonymitet ofte er vanskelig at afgrænse tidsmæssig. Ved afgørelse efter § 30, stk. 1 og 2, må den foreslåede § 10, stk. 3, ligeledes tillægges betydning.

Til § 12

Til stk. 1

Den foreslåede bestemmelses stk. 1 fastslår, at de tilbud, som søger om godkendelse efter den foreslåede § 5, skal give socialtilsynet de faglige og økonomiske oplysninger om tilbuddet, som socialtilsynet anmoder om til brug for vurdering af ansøgningen.

Tilbuddet skal udlevere al information til tilbuddet, som er relevant for tilsynets vurdering af tilbuddet ud fra de opstillede kvalitetsindikatorer. Det er ikke muligt at lave en udtømmende liste, da der kan være tale om mange og forskelligartede oplysninger. Det kan for eksempel være indhentelse af de ansattes straffeattester, dokumentation for medarbejdernes kompetencer, dokumentation for, at tilbuddets bygninger er godkendt til beboelse m.v.

Hvis et tilbud ikke ønsker at udlevere de oplysninger, som en socialtilsynet anmoder dem om, kan socialtilsynet tillægge det processuel skadevirkning og overveje, hvorvidt undladelsen af at udlevere oplysningerne skal få betydning for tilsynsintensiteten eller for godkendelsen af tilbuddet.

Til stk. 2, nr. 1

Det forslås, at tilbud, som er godkendt efter § 5, har pligt til af egen drift at give tilsynet oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget. Det kan for eksempel være oplysninger om uventede ændringer i økonomien, fragangen af nøglemedarbejdere eller flere medarbejdere eller andet, som kan være relevant i forhold til socialtilsynets vurdering af tilbuddet.

Til stk. 2, nr. 2

Det forslås, at tilbud, som er godkendt efter § 5, efter anmodning skal give det socialtilsyn, som har godkendt tilbuddet, oplysninger om, hvilke kommuner, hvilke kommuner der har ansvar for at yde hjælp til borgere, der har ophold i tilbuddet, jf. retssikkerhedslovens §§ 9-9 b. Oplysningerne skal bl.a. anvendes til, at socialtilsynet kan udføre sin pligt efter den foreslåede § 8, stk. 1, nr. 3, om underretning af de anbringende kommuner i særlige tilfælde og til, at socialtilsynet kan indhente oplysninger fra de anbringende kommuner efter den foreslåede § 7, stk. 2, nr. 3.

Til stk. 2, nr. 3

Det foreslås, at tilbud, som er godkendt efter § 5, efter anmodning skal give socialtilsynene de oplysninger, som er nødvendige for, at socialtilsynet kan udføre det løbende driftsorienterede tilsyn. Der henvises i øvrigt til de specielle bemærkninger til § 12.

Til stk. 3

Det foreslås i bestemmelsens stk. 3, at tilbud omfattet af § 4, stk. 1, nr. 2-3, som er godkendt efter § 5 – dvs. alle omfattede tilbud undtaget plejefamilier og kommunale plejefamilier - får pligt til årligt at afgive nærmere bestemte oplysninger om tilbuddets virksomhed i en årsrapport. Der kan dels være tale om oplysninger, som tilsynet skal anvende som en del af deres grundlag for løbende at vurdere, om det enkelte tilbud opfylder betingelserne for at være godkendt, jf. forslagets § 7, dels oplysninger, som kan indgå på Tilbudsportalen og dermed blive en del af grundlaget for køberkommunernes beslutning om valg af konkret tilbud.

Der vil både være tale om oplysninger i form af økonomiske nøgletal, samt om oplysninger, der illustrerer den faglige udvikling, personaleudskiftning m.v.

Kravene til tilbuddenes årsrapport vil variere efter tilbuddenes karakter, så der for eksempel ikke vil blive stillet samme krav til plejefamiliers afrapportering som til døgntilbuds.

Formålet med årsrapporterne er dels, at socialtilsynene kan anvende oplysningerne i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn til vurdering af, om tilbuddet opfylder de opstillede krav dels, at kommuner, der overvejer at indgå aftaler med det enkelte tilbud får relevante oplysninger om økonomi, personaleforhold mv, som kan styrke deres beslutningsgrundlag.

Til stk. 4

Med forslaget får social- og integrationsministeren hjemmel til at fastsætte nærmere regler om kravene til tilbuddenes oplysningspligt efter forslagets § 12, stk. 1-3, herunder om indholdet i og øvrige krav til årsrapporten. Med denne hjemmel vil social- og integrationsministeren kunne udnytte de erfaringer, som socialtilsynene løbende får, til at målrette oplysningskraven med henblik på at minimere ressourceforbruget i forbindelse med tilbuddenes opfyldelse af kravene og øge værdien af oplysningerne for socialtilsynet og for kommunerne.

Til § 13

Til stk. 1

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1, at tilbud, der skal godkendes som generelt egnede, skal udarbejde et budget, som skal godkendes af socialtilsynet. Budgettet danner grundlag for bl.a. beregningen af taksterne, og har dermed betydning for den pris, som de visiterende kommuner skal betale, når de visiterer borgere til tilbuddet. Det er derfor vigtigt, at der fortsat som led i socialtilsynet foretages godkendelse af tilbuddets samlede budget, så det sikres, at tilbuddet fortsat er økonomisk bæredygtigt og at tilbuddets midler anvendes efter hensigten.

Bestemmelsen svarer til gældende regler i forhold til private tilbud, der skal godkendes som generelt egnede.

Til stk. 2.

Det foreslås i bestemmelsens stk. 2, at der for tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignede konstruktioner, skal udarbejdes dels budget for det enkelte tilbud dels for den samlede koncern. Koncernregnskabet skal sikre overblik over pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele.

Til stk. 3

Det foreslås, at social- og integrationsministeren får hjemmel til at fastsætte nærmere regler om tilbuddenes udarbejdelse og godkendelse af budget og regnskab.

Til § 14

Til stk. 1

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1, at alle tilbud skal have deres regnskaber revideret af en godkendt revisor, samt at det understreges i loven, at revisor skal foretage både økonomisk og forvaltningsrevision i overensstemmelse med god offentlig revisionskik.

Kommunalbestyrelsen antager kommunens revision, der skal godkendes af vedkommende statsforvaltning, jf. kommunestyrelseslovens § 42.

Regionsrådet antager regionens revision, der skal godkendes af vedkommende statsforvaltning, jf. regionslovens § 28.

Bestemmelsen svarer til gældende regler i forhold til revision af årsregnskaber for private tilbud, der skal godkendes som generelt egnede.

Til stk. 2

Der foreslås at præcisere i bestemmelsens stk. 2, at revisors revision skal omfatte både finansiel revision og forvaltningsrevision. Dette svarer til reglerne, som de er gældende i dag.

Til stk. 3

Som nyt foreslås det i bestemmelsens stk. 3, at revisor får en lovfæstet pligt til at oplyse socialtilsynet om forhold, revisionen er blevet opmærksomme på, som kan have betydning for tilsynets vurdering af, om tilbuddet fortsat opfylder betingelserne for at være godkendt.

Til stk. 4

Det foreslås i bestemmelsens stk. 4, at social- og integrationsministeren får hjemmel til at fastsætte nærmere regler om revisors rolle og opgaver evt. i en revisionsinstruks.

Til § 15

Det foreslås, at alle socialtilsynenes afgørelser efter loven omfattes af de almindelige klageregler på det sociale område i retssikkerhedslovens kapitel 10.

Efter § 28 i bekendtgørelse om Tilbudsportalen samt om godkendelse af og tilsyn med visse private tilbud har det hidtil kun været afgørelser om godkendelse af tilbud som generelt egnede, der kan indbringes for det sociale nævn. Der er således tale om en udvidelse af tilbuddenes muligheder for at påklage afgørelser på dette område. F.eks. kan et tilbud nu også påklage en afgørelse om godkendelse af tilbuddets budget.

Udover muligheden for klage over de konkrete afgørelser er socialtilsynenes varetagelse af godkendelses- og tilsynsopgaven underlagt de almindelige kommunalretlige regler. Det indebærer blandt andet, at statsforvaltningerne fører tilsyn med de ansvarlige kommunalbestyrelses overholdelse af de regler, der særligt gælder for offentlige myndigheder, i det omfang der ikke er en anden klage- eller tilsynsmyndighed, der kan tage stilling til den pågældende sag.

Det bemærkes i den forbindelse, at klager over socialtilsynets afgørelser som udgangspunkt ikke har opsættende virkning.

Til § 16

Det foreslås med bestemmelsen, at der gives adgang til, at de enkelte tilbud, uden beboerens samtykke, videregiver de oplysninger til socialtilsynet, som er nødvendige for tilsynets udførelse.

Bestemmelsen skal bl.a. ses i sammenhænge med den foreslåede § 12, som omhandler tilbuddenes oplysningspligter over for socialtilsynene.

Til § 17

I § 17 foreslås det, at social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunikationen mellem socialtilsynene, tilbuddene, kommunerne, regionerne og Socialstyrelsen. Ministeren kan i denne forbindelse fastsætte regler om, at kommunikationen skal foregå digitalt og om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur eller lignende. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om at undtage tilbud helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

Formålet med bestemmelsen er at rationalisere og effektivisere kommunikationen mellem socialtilsynet og tilbuddene, kommunerne og regionerne. Den digitale kommunikation i forbindelse med samarbejdet på området vil blive søgt integreret med indberetningen og udnyttelsen af oplysningerne i Tilbudsportalen.

Til § 18

Stk. 1

Efter servicelovens § 14 samler og formidler social- og integrationsministeren oplysninger om kommunale, regionale og private dag- og døgntilbud i en landsdækkende oversigt, Tilbudsportalen. Kun tilbud, som er registreret i Tilbudsportalen, kan indgå i kommunalbestyrelsens forsyning. Efter §§ 7-8 i serviceloven skal kommunalbestyrelsen og regionsrådet give oplysninger om tilbuddene til Tilbudsportalen.

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1, at socialtilsynet skal indberette oplysninger til Tilbudsportalen om de tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, jf. forslagets § 4, stk. 1, herunder om godkendelse af tilbuddet om tilbuddets aktuelle status i forhold til godkendelsen, herunder oplysning om eventuelle vilkår og påbud, og om resultaterne af udført tilsyn med et tilbud, herunder skriftlige tilsynsrapporter.

Indberetningen af de faktiske oplysninger om tilbuddene udføres i praksis i vidt omfang på den måde, at det enkelte tilbud selv indtaster oplysningerne om tilbuddet direkte i Tilbudsportalen, hvorefter den ansvarlige myndighed har ansvaret for at godkende det indberettede.

Til stk. 2

Det foreslås, at social- og integrationsministerens bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om indberetningerne efter stk. 1. Det er tanken at udbygge informationerne i Tilbudsportalen for at understøtte arbejdet med at fremme en høj og ensartet kvalitet i sociale tilbud.

Til § 19

Til stk. 1

Det foreslås i bestemmelsens stk. 1, at socialtilsynet finansieres dels objektivt af de kommuner, hvor det pågældende socialtilsyn har ansvaret for godkendelse og tilsyn, dels ved fastsættelse af omkostningsbaserede takster.

Takster og objektiv finansiering fastsættes af socialtilsynet for et år ad gangen på baggrund af budgettet for varetagelse af funktionen som socialtilsyn. Finansieringen drøftes hvert år i forbindelse med indgåelse af styringsaftalen som led i rammeaftalerne på det sociale område og det almene ældreboligområde, jf. serviceloven § 6. Tilsynstaksterne er dog ikke en del af styringsaftalen, som er aftalebaseret.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at den del af socialtilsynets opgaver, der vedrører godkendelse af og tilsyn med generelt godkendte plejefamilier og kommunale plejefamilier finansieres objektivt af de kommuner, hvor det pågældende socialtilsyn har ansvaret for godkendelse og tilsyn, på baggrund af andel af 0-22 årige i kommunen.

Til stk. 3

Det foreslås i stk. 3, at der for sociale tilbud, som nævnt i forslagets § 4, stk. 1, nr. 2, og for hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102 som nævnt i forslagets § 4, stk. 1, nr. 3, fastsættes separate takster for henholdsvis godkendelse og tilsyn.

Taksterne skal differentieres efter tilbuddenes størrelse, hvilket betyder, at det fra centralt hold vil blive fastsat, at der skal fastsættes takster for hver af et antal størrelseskategorier defineret ud fra antallet af pladser i tilbuddet.

Derudover skal taksterne differentieres efter tilsynets intensitet, hvilket blandt andet vil sige, at der skal fastsættes en særlig, forhøjet takst, når der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn.

Til stk. 4

Det foreslås i stk. 4, at social- og integrationsministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om beregning og opkrævning af takster mv. Bemyndigelsen vil bl.a. blive anvendt til at uddybe reglerne som beskrevet ovenfor under stk. 1-4.

Til § 20

Til stk. 1

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 oplyser om Socialstyrelsens særlige rolle i forhold til kommunerne i forbindelse med opgaver omfattet af denne lov. Det foreslås således, at Socialstyrelsen løbende skal følge praksis i socialtilsynene, herunder ved at foretage stikprøver. Socialstyrelsen skal desuden understøtte udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale m.v. Socialstyrelsen udarbejder en årlig rapport om udførelsen af socialtilsynet i kommunerne.

Socialstyrelsen har ikke beføjelser i forhold til socialtilsynene. Hvis styrelsen som led i sit virke bliver opmærksom på uhensigtsmæssigheder i udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven, kan styrelsen rette henvendelse til det pågældende socialtilsyn, social- og integrationsministeriet, der har det overordnede ressortansvar for området eller underrette det kommunale tilsyn i statsforvaltninger.

Til stk. 2

Det foreslås i bestemmelsens stk. 2, at socialtilsynene på anmodning fra Socialstyrelsen skal tilvejebringe og indsende de oplysninger, som Socialstyrelsen anmoder om. Socialstyrelsen har ikke adgang til oplysninger om enkeltpersoner rent private forhold i videre omfang, end hvad der følger de almindelige persondataretlige regler. I det omfang personfølsomme oplysninger indgår i materiale, som styrelsen måtte anmode et socialtilsyn om, skal socialtilsynet derfor som udgangspunkt overstrege disse oplysninger.

Til § 21

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. november 2013.

Dette indebærer, at de udpegede kommunalbestyrelser, jf. forslaget § 2, fra denne dato overtager det fulde ansvar for at godkende og føre tilsyn med tilbuddene i medfør af denne lov, og at tilbuddene herefter skal opfylde de betingelser, som er angivet i loven, jf. dog § 22.

Til § 22

Til stk. 1

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 1, at tilbud, som er omfattet af lovens § 4, og som var optaget på Tilbudsportalen ved lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i denne lov inden 1. januar 2016. Det samme gælder for tilbud som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 3, som indgik i den kommunale forsyning ved lovens ikrafttræden.

Bestemmelsen indeholder således både en frist for, hvornår socialtilsynene, skal have gennemgået alle de eksisterende tilbud, for hvornår godkendelser foretaget før lovens ikrafttræden bortfalder og for, hvornår tilbud skal have en godkendelse efter de nye regler som betingelse for at indgå i den kommunale forsyning.

Eksisterende tilbud, der er omfattet af et krav om godkendelse efter gældende regler

Bestemmelsen indebærer for det første, at tilbud, som var godkendt før lovens ikrafttræden 1. november 2013, skal nygodkendes efter de foreslåede regler.

Godkendelsen skal – for de fleste tilbud – foretages af en anden myndighed end tidligere og ud fra et ændret bedømmelsesgrundlag. Det betyder, at der vil være tilbud, som tidligere er blevet godkendt, men som ikke kan godkendes efter de nye regler.

Der kan være eksempler på plejefamilier, som for år tilbage har fået en godkendelse som generelt egnede, og på den baggrund har børn anbragt hos sig. Der kan være tale om familier, som i dag på grund af udviklingen på området ikke ville være godkendt, men hvor kommunen har valgt at videreføre godkendelsen alligevel, fordi der måske er anbragt et barn i familien gennem en længere periode, og hvor kommunen vurderer, at barnets tilknytning til familien i det konkrete tilfælde vejer tungere end plejefamiliens generelle kompetencer.

Det er derfor vigtigt, at de anbringende kommuner foretager en vurdering af, om der er plejefamilier, som skal godkendes som konkret egnede på grund af plejebarnets særlige tilknytning til dem. Den anbringende kommune skal altid foretage en afvejning af, om barnets tilknytning til plejefamilien vejer tungere end plejefamiliens mangel på generelle kompetencer som plejefamilie. Der henvises i øvrigt til den foreslåede § 66 a, stk. 2 og 3, i i det samtidigt fremsatte forslag om konsekvensændringer som følge af lov om socialtilsyn mv.

Tilbud omfattet af bestemmelsen, som ikke efter 1. januar 2016, er blevet godkendt i medfør af den foreslåede § 6, må ikke indgå i den kommunale forsyningsforpligtelse.

Formålet med det driftsorienterede tilsyn med tilbuddene er at foretage en vurdering af, hvorvidt tilbuddet fortsat opfylder de faglige og økonomiske betingelser for godkendelse, jf. den foreslåede § 8, stk. 1. I perioden frem til 1. januar 2016, kan der således være tilbud, som der skal føres tilsyn med, men som ikke er godkendt efter de nye regler.

Tilsynet med disse tilbud skal derfor have fokus på at følge op på, at tilbuddet opfylder de betingelser for godkendelsen, som er opstillet i tilbuddets eksisterende godkendelse. Tilsynet svarer til det tilsyn, som kommunerne i dag skal foretage efter den gældende § 148 a i serviceloven. Tilsynet bør desuden have fokus på at forberede tilbuddet til at kunne leve op til de nye krav til godkendelse, som tilbuddet skal opfylde ved nygodkendelse inden 1. januar 2016.

Eksisterende tilbud, der ikke er omfattet af et krav om godkendelse efter gældende regler

De tilbud, som er omfattet af loven, jf. § 4, og som der ikke før 1. november 2013, var krav om skulle godkendes (dvs. alle de kommunale og regionale tilbud, herunder døgninstitutioner for børn og unge, jf. servicelovens §§ 66, nr. 6, samt længe-revarende botilbud til voksne, jf. servicelovens § 108, kvindekrisecentre mv., jf. servicelovens § 109 og forsorgshjem, jf. servicelovens § 110, og støtte i almene boliger) skal godkendes inden 1. januar 2016. Efter denne dato vil disse tilbud ikke kunne indgå i den kommunale forsyning, og dermed modtage borgere, uden en godkendelse.

Tilsynet med eksisterende tilbud i perioden 1. november 2013 til 1. januar 2016

Fra reformens ikrafttræden 1. november 2013 skal socialtilsynene have godkendt tilbud omfattet af reformen inden 1. januar 2016. Godkendelserne vil ske løbende i denne periode, og der vil derfor være tilbud, som indgår i den kommunale forsyning, og som der derfor skal føre tilsyn med, men som endnu ikke er godkendt efter de nye regler. For tilbud omfattet af lovens § 4 vil det være socialtilsynene, som skal føre dette tilsyn.

Tilsynet med disse tilbud svarer frem til godkendelse efter de nye regler til det driftsorienterede tilsyn med tilbuddene, som kommunerne i dag skal foretage med alle tilbud efter servicelovens § 148 a. For tilbud, der tidligere var krav om en godkendelse af, er der en gammel godkendelse, som der kan tages udgangspunkt i.

Tilsynet bør desuden have fokus på at forberede tilbuddet til at kunne leve op til de nye krav til godkendelse, som tilbuddet skal opfylde ved nygodkendelse inden 1. januar 2016.

Til stk. 2

Det fremgår af den foreslåede bestemmelses stk. 2, at socialtilsynets forpligtelse til at føre driftsorienteret tilsyn og tilbuddenes tilsvarende forpligtelse træder i kraft ved lovens ikrafttræden uanset, om det enkelte tilbud har været igennem en godkendelse efter stk. 1. det gælder dog ikke for tilbud efter forslaget § 4, stk. 1, nr. 3, hvor socialtilsynets pligt til at føre driftsorienteret tilsyn først træder i kraft, når socialtilsynet efter forslaget § 4, stk. 2, har truffet afgørelse om, at det konkrete tilbud er omfattet af lov om socialtilsyn. Indtil da, er det konkrete tilbud underlagt den stedlige kommunalbestyrelses driftsorienterede tilsyn, i det omfang, det tidligere har været tilfældet.

Det foreslås desuden, at i perioden fra lovens ikrafttræden 1. november 2013, til alle tilbud skal være godkendt efter de nye regler 1. januar 2016, erstatter den besigtigelse, som må foretages i forbindelse med godkendelsen det ordinære årlige tilsynsbesøg med tilbuddet, jf. forslaget § 7, stk. 3, i det år, hvor godkendelsen finder sted. Dette betyder, at hvis et tilbud godkendes i april 2014, er der ikke krav om et ordinært tilsynsbesøg i perioden maj 2014 til april 2015.

Begrundelsen herfor er, at der ved godkendelsen foretages en indgående undersøgelse og vurdering af tilbuddet. Der er dog alene tale om en undtagelse fra det ordinære tilsyn. Hvis der i løbet af perioden indgår oplysninger til kommunen om bekymrende forhold i tilbuddet, skal tilsynet altid tilrettelægge tilsynet herefter, herunder ved besøg i tilbuddet.

Godkendelsen af nye tilbud

Bestemmelsen tager alene sigte på tilbud, som var optaget på Tilbudsportalen før lovens ikrafttræden 1. november 2013. Øvrige tilbud, som søger godkendelse efter den foreslåede § 5, skal godkendes som normalt, inden for den tidsramme, som socialtilsynet fastsætter for varetagelsen af socialtilsynsopgaven².

Til § 23

Til stk. 1

Det foreslås i stk. 1, at ansatte i den enkelte region eller i de enkelte kommuner i regionen, hvis de udelukkende eller overvejende er beskæftiget med varetagelse af de opgaver i relation til godkendelse og driftsorienteret tilsyn med sociale døgn-tilbud m.v., overføres til de kommuner, som efter forslaget § 2, stk. 2, får ansvaret for socialtilsyn. Det er i den forbindelse ikke afgørende, på hvilket grundlag, f.eks. i henhold til kollektiv overenskomst, individuel aftale m.v., medarbejderens ansættelsesforhold hviler på.

Bestemmelsen indebærer, at medarbejdere, der varetager andre arbejdsfunktioner med indirekte tilknytning til de opgaver, der med forslaget overføres til de kommuner der får ansvaret for socialtilsyn, ikke uden særskilt aftale mellem den enkelte kommune og den kommune der efter forslaget får ansvaret for socialtilsyn er blandt de medarbejdere, der skal overføres. Andre arbejdsfunktioner kan i den sammenhæng f.eks. være økonomi, IT, HR, posthåndtering, skanning og rengøring.

Med henblik på en afklaring af, hvilke medarbejdere der konkret skal overgå til de kommuner som med forslaget får ansvaret for socialtilsyn, jf. forslaget § 2, stk. 2, forudsættes dette afklaret i kommunerne så tidligt som muligt fra lovforslagets vedtagelse. Et eventuelt opsigelsesvarsel fra kommunens side – som følge af væsentlige vilkårsændringer – skal træde i kraft over for en medarbejder, der overgår til den kommune, som efter forslaget får ansvaret for socialtilsyn, efter lov om virksomhedsoverdragelse. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelses stk. 2.

Til stk. 2

Det foreslås i stk. 2, at principperne i lov om virksomhedsoverdragelse finder anvendelse ved overdragelse af medarbejdere fra de enkelte kommuner til socialtilsynet.

Ved at anvende principperne i virksomhedsoverdragelsesloven sikres alle overenskomstansatte flere ensartede rettigheder efter loven, herunder blandt andet at de pågældendes ansættelsesvilkår skal videreføres uændret af den nye ansættelsesmyndighed, i dette tilfælde socialtilsynet som ny part. Ved at anvende principperne i virksomhedsoverdragelsesloven bliver pågældende medarbejdere endvidere omfattet af lovens særlige bevisbyrderegler, der beskytter de ansatte mod usaglige afskedigelser som følge af opgaveoverførslen.

Bestemmelsen præciserer på den anden side, at de overenskomstansatte m.fl. i de kommuner, der efter forslaget § 2, stk. 2, får ansvaret for socialtilsyn, i det omfang, at der ikke i øvrigt foreligger så væsentlige vilkårsændringer for den enkelte ansatte, at denne efter gældende ansættelsesretlig praksis ikke skal tåle at lade sig overføre til den kommune, der i regionen i følge forslaget § 2, stk. 2, får ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale døgn-tilbud m.v.

Efter almindelige ansættelsesretlige regler beror det på en konkret vurdering, i hvilket omfang en stillingsændring, herunder en stillingsændring der indebærer en geografisk flytning, indebærer en sådan væsentlig ændring i ansættelsesforholdet for den ansatte, at denne ikke skal acceptere dette. Hvis dette er tilfældet, og hvis den pågældende tilkendegiver, at vedkommende ikke vil acceptere overflytningen, må kommunen enten flytte pågældende til en anden passende stilling eller opsig

denne med de rettigheder, der følger deraf, for eksempel en eventuel ret til fratrædelsesgodtgørelse efter funktionærlovens § 2a.

Hvis en overenskomstansat medarbejder m.fl. ikke ønsker at overgå til den kommune i regionen, som efter forslaget får ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale døgntilbud m.v., selv om den pågældende må tåle det efter principperne i lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, betragtes dette som en egen opsigelse fra medarbejderens side i forhold til ansættelsen.